

IZVJEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

COVID-19 - IZAZOVI SA KOJIMA SE
SUSREĆU IZBJEGLICE I MIGRANTI NA
ZAPADNOM BALKANU SA POSEBNIM
OSVRTOM NA BOSNU I HERCEGOVINU

Mart, 2022. godina

IZVJEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

COVID-19 - IZAZOVI SA KOJIMA SE SUSREĆU
IZBJEGLICE I MIGRANTI NA ZAPADNOM
BALKANU SA POSEBNIM OSVRTOM NA
BOSNU I HERCEGOVINU

mr.sc. Melisa Hasanović

Mart, 2022. godina

Izdavač:
MFS-EMMAUS

Istraživač i autor:
mr.sc. Melisa Hasanović

Asistent na istraživanju:
Tea Kočić

Lektor:
Rabija Zahirović

Koordinator:
Lejla Smajić

Dizajn i DTP:
Haris Đonlagić

Mart, 2022. godina
MFS-EMMAUS

Adresa:
Zlatnih ljiljana 146, Klokočnica, Doboj Istok, Bosna i Hercegovina

Telefon:
+ 387 35 726 690

E-mail:
info.ifs@mfs-emmaus.ba

Website:
www.mfs-emmaus.ba

**MEĐUNARODNI FORUM
SOLIDARNOSTI - EMMAUS**

BOSNA I HERCEGOVINA

®MFS-EMMAUS

All rights reserved Klokočnica, Bosnia and Herzegovina, 2022

Sadržaj

Sadržaj.....	5
Sažetak.....	7
I. Uvod.....	9
II. Institucionalni mehanizmi.....	13
1. Državno uređenje i sistem upravljanja.....	13
1.1. Federacija Bosne i Hercegovine.....	13
1.2. Republika Srpska.....	13
1.3. Federacija Bosne i Hercegovine.....	13
1.4. Nadležne institucije u Bosni i Hercegovini za pitanja migracija.....	13
1.5. Zakonodavni okvir za postupanje.....	14
1.6. Ključni izazovi koji su uvjetovali i odredili upravljanje migracijama i Bosni i Hercegovini.....	15
2. Migracije i migracijski trendovi.....	17
III. Uloga organa starateljstva - Centri za socijalni rad.....	21
1. Uloga centara za socijalni rad u aktivnostima i zaštiti migrantske populacije.....	21
IV. Zdravstveni odgovor u postupanju prema migrantskoj populaciji za vrijeme pandemije Covid – 19.....	23
1. Mjere u Privremenim prihvatnim centrima koje su provedene u svrhu zaštite migrantske populacije.....	23
2. Vakcinacija.....	24
V. Istraživanje na terenu.....	27
1. Ciljevi istraživanja.....	27
2. Problem istraživanja.....	27
3. Hipoteze.....	27
4. Metodologija.....	28
4.1. Sudionici.....	28
4.2. Mjerni instrumentarij.....	30
5. Postupak.....	31
6. Deskriptivna analiza podataka.....	32
6.1. Rezultati.....	32
6.1.1. Ministarstvo sigurnosti i Ministarstvo unutrašnjih poslova.....	32
6.1.2. Ministarstvo za rad, izbjegla i raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo i Centri za socijalni rad.....	33
6.1.3. Krizni štab i Ministarstva zdravstva Unsko-sanskog i Kantona Sarajevo.....	34
6.1.4. Nevladine organizacije.....	36
6.1.5. Migrantska populacija.....	37
VI. Zaključci i preporuke.....	40
VII. LITERATURA.....	44
VIII. PRILOZI.....	48

Ovaj izvještaj je dio aktivnosti projekta „COVID-19 - Izazovi sa kojima se susreću izbjeglice i migranti na Zapadnom Balkanu“ finansijski podržan od strane The Balkan Trust for Democracy i USAID.

Sadržaj ovog dokumenta te iznesene informacije i stavovi ne predstavljaju službeno stajalište i mišljenje The Balkan Trust for Democracy i USAID-a. Odgovornost za informacije i stavove iznesene u ovom dokumentu u cijelosti leži na autoru dokumenta.

Sažetak

S početka 2019. godine svijet se suočio s jednom od najvećih pandemija modernog doba COVID-19.

Kao i sve zemlje svijeta tako je i Bosna i Hercegovina poduzimala i poduzima mjere za sprečavanje širenja virusa. Pandemija COVID-19 uzrokovana virusom respiratornog karaktera izazvala je niz poteškoća s kojima su se suočavali državne institucije, NVO sektor, ali i oni koji su samo u tranziciji kroz našu zemlju i koji su se u ovim situacijama našli kao najranjivija kategorija društva.

Cilj ovog istraživanja je ispitati kakav je bio odgovor na pandemijsku situaciju u odnosu na lica koja su se u tom trenutku zatekli u Bosni i Hercegovini i koji pripadaju populaciji migranata i tražitelja azila. Ispitali smo kakav je bio odgovor na pandemiju od strane državnih institucija, NVO sektora i kakav je stav migranata i tražitelja azila na učinjeno do sada.

U ovom istraživanju će biti opisano stanje pandemije COVID-19 na području Bosne i Hercegovine, te kakav je utjecaj pandemija COVID-19 imala na migrantsku populaciju. Analizirajući pitanja više aspekata: da li su bili informisani na adekvatan način, imali obezbjeđenu dovoljnu količinu zaštitne opreme, adekvatnu liječničku pomoć, da li su im bili obezbjeđeni izolatoriji, kako se postupalo s njima, da li im je bila ograničena sloboda kretanja itd., pitanja kroz koja ćemo dobiti odgovore ovim istraživanjem.

Također, biti će opisani odgovori na pandemijske uvjete od aktera koji su bili direktno uključeni u rad s migrantima tj. državne institucije, NVO sektor, te sam stav migrantske populacije i njihovo viđenje odgovora relevantnih aktera u odnosu na njih.

Prije nego li se posvetimo samoj biti istraživanja bit će predstavljena i situacija u Bosni i Hercegovini vezano za upravljanje migracijama. Analiza aktera i mehanizama značajnih za ovu temu kao i prednosti i nedostaci našeg državnog sistema, koji se direktno odražavaju na položaj migranata koji prolaze kroz našu zemlju naročito onima koji pripadaju ranjivim kategorijama kao što su: maloljetnici bez pratnje, žene i porodice sa djecom.

U samom istraživanju primjenjivane su sljedeće tehnike i instrumenti: pri istraživanju je korišten set od pet upitnika Likertovog tipa, za svaku skupinu uzorka iz ovog istraživanja (Skala za Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine i Ministarstvo unutrašnjih poslova Federacije BiH, Skala za Ministarstvo socijalne politike i mjesno nadležne Službe socijalne zaštite, Skala za NVO sektor, Skala za Krizni štab i Ministarstva zdravstva, te Skala za migrante i tražitelja azila). Skale su baždarene i napravljene u skladu sa statističkim parametrima i standardima. Rezultati su pokazali da se unatoč tome što se Bosna i Hercegovina koja se trenutno nalazi u nezavidnom položaju u odnosu na mnoge razvijenije zemlje, u cjelokupnom odgovoru na migrantsku populaciju tokom pandemije COVID-19 relativno dobro iznijela sa pandemijskim izazovima u odnosu na migrantsku populaciju. Rezultati dobiveni od strane nadležnih institucija, NVO i od strane migrantske populacije se uveliko poklapaju i neuočavaju se statistički značajna odstupanja u dihotomiji ukupnog skora.

Ključne riječi: pandemija COVID-19, migranti, tražitelji azila, nadležne institucije, NVO sektor, migranti/korisnici

I. Uvod

Pitanje izgradnje dugoročnih i održivih politika u oblasti migracija i azila u Bosni i Hercegovini je prisutno još od 2004. godine kada je usvojen prvi strateški dokument u ovoj oblasti. Od tada, polazeći od činjenice da su razvijeni značajni mehanizmi u vidu pravnog okvira, uspostavljene nadležne institucije i dr., urađeno je mnogo u cilju izgradnje sveobuhvatnog i djelotvornog sistema koji će na efikasan i balansiran način primarno upravljati zakonitim migracijama.¹

Bosna i Hercegovina ima površinu od 51.209 kvadratnih kilometara i geografski je smještena u zapadnom dijelu jugoistočne Evrope, na raskršnici puteva između istoka i zapada i graniči s tri susjedne države: Republikom Hrvatskom, Republikom Srbijom i Crnom Gorom.

Od 01.07.2013. godine od kada je Hrvatska pristupila u članstvo EU, čime BiH dijeli granicu s Evropskom unijom u dužini od 1.001 kilometar, institucije BiH imaju mnogo značajniju, zahtjevniju i odgovorniju ulogu sa aspekta uspostavljanja još efikasnije kontrole kretanja i boravka stranaca, a posebno operativnog rada na sprečavanju neregularnih migracija prema EU, kako bi se na efikasan način moglo odgovoriti izazovu novih regionalnih tokova.²

Posljedice koje je migrantska kriza ostavila na Bosnu i Hercegovinu su višestruke i pogađaju domaće stanovništvo, kao i migrante i tražitelje azila, koji su prolazili preko bosanskohercegovačkog državnog teritorija. Naročito su pažnju javnosti i zabrinutost građana izazvali incidenti sa obilježjima nasilničkog ponašanja, tačnije prekršaji i krivična djela, uključujući ubistva, tjelesna povređivanja, masovne tuče i sukobljavanja, oštećenja i krađe imovine koji su u određenoj mjeri narušavali sigurnosnu situaciju u pojedinim dijelovima države i lokalnim zajednicama. Među migrantima se ponekad nalaze pripadnici ugroženih i marginalizovanih skupina, naročito žena, djece, starih, kao i maloljetnika bez pratnje koji su zahtijevali poseban tretman i brigu. Nadalje, kriza izazvana pandemijom COVID-19 direktno je uticala na funkcionalnost institucija koje se bave poslovima migracija i azila, i efekti koje je ova kriza izazvala će i dalje imati značajnog uticaja na sposobnost upravljanja migracijskim kretanjima. Iako su u ranijem periodu postignuti značajni rezultati u oblasti izgradnje pojedinih elemenata sistema u oblasti migracija i azila svi navedeni događaji sa karakteristikama krize su doveli do izrazito negativne percepcije spram funkcionisanja nadležnih institucija u ovom području.³

1 - Strategija u oblasti migracija i azila (2021-2025) Prednacrt, juni 2021.godine.str.5 Pogledati: PREDNACRT „Strategija u oblasti migracija i azila...
<https://ekonsultacije.gov.ba>

2 - Izvještaj o radu Službe za poslove sa strancima, 2021.godina, str.9.

3 - Strategija u oblasti migracija i azila (2021-2025) Prednacrt, juni 2021.godine.str.7. Pogledati: PREDNACRT „Strategija u oblasti migracija i azila“
<https://ekonsultacije.gov.ba>

S proglašenjem pandemije sve države svijeta poduzimale su različite mjere kako bi zaštitili zdravlje ljudi, među kojima je i Bosna i Hercegovina. Neke od poduzetih mjera su bile jačanje granica i smanjena mogućnost izlazaka i ulazaka u državu, obezbjeđivanje dovoljnih dezinfekcionih sredstava zaštite, otvaranje izolatorija, upošljavanje većeg broja stručnog medicinskog kadra, podjela humanitarne pomoći, psihološka pomoć i podrška i drugo. Novonastala situacija pogodila je sve, posebno ranjive i marginalizirane skupine u koje spada i migrantska populacija. Mnogi od njih su žene, djeca i muškarci koji su se našli u neadekvatnom i ugroženom položaju u odnosu na drugu populaciju.

Pored zdravstvenih poteškoća kojima su u odnosu na ostatak populacije više izloženi, stanje pandemije COVID-19 dodatno je pogoršalo situaciju u kojoj su se nalazili. S druge strane, nadležne institucije su se suočile sa izazovom u pogledu ljudskih i finansijskih resursa, kao i nepripremljenosti na nove uvjete rada i ponašanja.

Ključni razlozi takvom stanju leže najprije u činjenici kako, nažalost, u Bosni i Hercegovini, nakon pojave pojačanog migracijskog pritiska i krize koja se desila, nije postignut prijeko potrebni politički konsenzus po pitanju ravnopravnog i solidarnog upravljanja nezakonitim migracijama među svim nivoima vlasti i na cijeloj teritoriji države. Jednostavno govoreći, nisu iskorišteni svi potencijali u smislu politika, resursa i općenito kapaciteta na svim nivoima vlasti, tako da je migrantska kriza najviše pogodila nekoliko kantona u koje su migranti i tražitelji azila upućivani, ili su se našli na putu kretanja nezakonitih migranata prema zemljama Evropske unije i u kojima su uspostavljeni privremeni prihvatni centri za smještaj migranata.⁴

⁴ - Ibis, Str.9.

II. Institucionalni mehanizmi

Pored političkog uređenja Bosne i Hercegovine u ovom poglavlju su također sadržane i informacije o odgovornim institucijama nadležnim za postupanje u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini shodno odredbama Zakona o strancima i Zakona o azilu, kao i informacije o drugim subjektima koji djeluju u ovoj oblasti po drugim osnovama, kao što su sporazumi u drugi akti.⁵

1. Državno uređenje i sistem upravljanja

Bosna i Hercegovina je država, koja se prema Općem okvirnom sporazumu za mir u Bosni i Hercegovini sastoji od entiteta Federacije Bosne i Hercegovine (51% teritorije) i Republike Srpske (49% teritorije).

1.1. Federacija Bosne i Hercegovine

Federacija Bosne i Hercegovine je entitet koji se sastoji od deset kantona/županija (koji se dalje administrativno dijele na 79 općina), a to su: Unsko-sanski, Posavski, Tuzlanski, Zeničko-dobojski, Bosansko-podrinjski, Srednjobosanski, Hercegovačko-neretvanski, Zapadno-hercegovački, Sarajevski i Kanton/Županija br.10. Zakonodavnu vlast čini Parlament Federacije BiH, koji se sastoji od Predstavničkog/Zastupničkog doma i Doma naroda. Izvršnu vlast vrše predsjednik i dva potpredsjednika Federacije BiH, kao i Vlada Federacije BiH.

1.2. Republika Srpska

Republika Srpska je entitet koji se administrativno dijeli na regije (Banja Luka, Doboj, Bijeljina, Pale i Trebinje), a regije se dalje dijele na 62 opštine. U Republici Srpskoj zakonodavnu vlast vrši Narodna Skupština Republike Srpske i Vijeće naroda. Izvršnu vlast vrše predsjednik i dva potpredsjednika Republike Srpske, kao i Vlada Republike Srpske.

1.3. Distrikt Brčko

Teritorij Brčkog koji je bio pod arbitražom i nije pripao ni Federaciji BiH, ni Republici Srpskoj, već je odlukom Međunarodne arbitražne komisije za Brčko 2000. godine stavljen pod upravu države Bosne i Hercegovine kao zaseban distrikt. Distrikt Brčko ima svoju vlastitu multietničku vladu sa izabranom skupštinom, izvršnim odborom, sudstvom i policijskim snagama.

Obzirom na gore navedeno činjenicu postojanja kompleksnog državnog i upravljačkog aparata u Bosni i Hercegovini kao i to da svaka od navedenih entitetskih i kantonalnih jedinica, kao i Distrikt Brčko imaju svoje zakone i podzakonske akte, lahko je pretpostaviti da je i upravljanje nelegalnim migracijama i njihovo praćenje jako teško i kompleksno i da je u ovaj nadzorni aparat uključeno više institucija.

1.4. Nadležne institucije u Bosni i Hercegovini za pitanja migracija

Nadležne institucije u Bosni i Hercegovini za pitanja migracija, a prema članu 3. stav 1 Zakona o strancima su:

5 - Agencije Ujedinjenih nacija, međunarodne i domaće nevladine organizacije

1. Vijeće Ministara Bosne i Hercegovine;
2. Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine;
3. Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine;
4. Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine;
5. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine;
6. Služba za poslove sa strancima;
7. Granična policija Bosne i Hercegovine;
8. Ostala policijska tijela u Bosni i Hercegovini;
9. Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine;
10. Druga nadležna tijela.

Koordinaciju aktivnosti između institucija vrši Koordinacijsko tijelo za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini - Operativni stožer za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini. U sastav Koordinacijskog tijela za pitanja migracija u BiH su imenovani predstavnici Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Službe za poslove sa strancima, Granične policije Bosne i Hercegovine, Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine i Državne agencije za istrage i zaštitu. U slučaju nastanka ili očekivanja vanrednih kriznih situacija u oblasti migracija Koordinacijsko tijelo djeluje i kao Operativni stožer za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini. Kada Koordinacijsko tijelo djeluje i kao Operativni stožer za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini u njegov sastav ulaze i predstavnici stožera sa nivoa entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kao i predstavnici Ministarstva odbrane, Ministarstva finansija i trezora, Ministarstva civilnih poslova i Tužilaštva Bosne i Hercegovine.⁶

1.5. Zakonodavni okvir za postupanje

- Ustav Bosne i Hercegovine;⁷
- Ustav Federacije BiH ;⁸
- Ustav Republike Srpske;⁹
- Statut Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine;¹⁰
- Zakon o strancima;¹¹
- Zakon o azilu;¹²
- Zakon o državljanstvu Bosne i Hercegovine;¹³
- Zakon o graničnoj policiji Bosne i Hercegovine ;¹⁴
- Zakon o graničnoj kontroli;¹⁵
- Zakon o policijskim službenicima Bosne i Hercegovine;¹⁶
- Krivični Zakon Bosne i Hercegovine;¹⁷
- Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine;¹⁸
- Krivični zakonik Republike Srpske;¹⁹
- Krivični zakon Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine;²⁰

6 - Odluka o formiranju Koordinacionog tijela za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br.10/13, 64/13, 1/14, 20/16, 83/17 i 39/20).

7 - Aneks IV Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini potpisanog dana 14.12.1995. godine.

8 - Ustav Federacije BiH „Službene novine Federacije BiH“ br. 1/94, 13/97, 16/02, 22/02, 52/02, 18/03, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04,72/05, 71/05, 88/08.

9 - Ustav Republike Srpske „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 21/9 – pročišćeni tekst, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96,21/96, 21/02, 26/02, ispravak, 30/02, ispravak, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05 i 48/11

10 - Statut Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, „Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH“, br. 17/08 i 39/09.

11 - Zakon o strancima, „Službeni glasnik BiH“, 88/15.

12 - Zakon o azilu, „Službeni glasnik BiH“, broj 11/16; Ispravka Zakona o azilu, „Službeni glasnik BiH“, broj 16/16.

13 - Zakon o državljanstvu Bosne i Hercegovine, „Službeni glasnik BiH“, br. 4/97, 13/97, 41/02, 6/03 i 14/03.

14 - Zakon o graničnoj policiji Bosne i Hercegovine, „Službeni glasnik BiH“, br. 50/04, 27/07 i 59/09

15 - Zakon o graničnoj kontroli, „Službeni glasnik BiH“, br. 53/09, 54/10 i 47/14.

16 - Zakon o policijskim službenicima Bosne i Hercegovine, „Službeni glasnik BiH“, br. 27/04, 63/04, 5/06, 58/06, 15/08, 63/08,35/09 i 7/12.

17 - Krivični zakon BiH – „Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“,br.3/2003,32/2003-ispravka 37/2003,54/2004,61/2004,30/2005,55/2006,47/2014,22/2015,40/2015,35/2018 i 46/21 od 27.07.2021.Odluka Visokog predstavnika za BiH

18 - Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine – „Službene novine Federacije BiH“, br.36/2003,21/2004 – ispravka 69/2004, 18/2005, 42/2012, 42/2011, 59/2014, 76/2014, 46/2016 i 75/2017

19 - Krivični zakonik Republike Srpske –“Sl. glasnik RS”, br. 64/2017, 104/2018 - odluka US, 15/2021 i 89/2021

20 - Krivični zakon Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine –“Službeni glasnik Brčko distrikta BiH”, br. 19/2020

1.6. Ključni izazovi koji su uvjetovali i odredili upravljanje migracijama u Bosni i Hercegovini

Nakon svih iskustava sa nezakonitim migracijama više je nego evidentno da će sve institucije u Bosni i Hercegovini morati posebnu pažnju posvetiti problemu nezakonitih migracija i shodno tome prilagođavati i jačati svoje kapacitete, organizaciju rada i procedure postupanja.

Ključni izazovi koji uvjetuju i određuju upravljanje migracijama u Bosni i Hercegovini su:

- **Nepostojanje potrebnog političkog konsenzusa** po pitanju upravljanja nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini;
- **Problem u sistemu koordinacije različitih razina vlasti** u upravljanju masovnim nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini;
- **Nedovoljno jačanje institucija Bosne i Hercegovine** kako bi država preuzela upravljanje migracijskim tokovima kako u sigurnosnom tako i u humanitarnom aspektu;
- **Višegodišnji nedostatak finansijskih, kadrovskih i tehničkih kapaciteta** u svim institucijama i agencijama u čijoj mjerodavnosti je oblast migracija i azila²¹

Svaki odgovor na eventualnu buduću migrantsku krizu nužno iziskuje odgovarajući stepen planiranja provođenja hitnih mjera, revidiranje postojećih, odnosno, po potrebi donošenje i provođenje potrebnih planova i aktivnosti kao odgovor na specifične situacije izazvane prilivom nezakonitih migranata, a što bi obuhvatilo djelovanja svih uključenih subjekata i jasne operativne procedure rada kojih se pridržavaju svi akteri koji učestvuju u smanjenju posljedica krize i upravljanju kriznim događajima. To će nužno uključivati mjere humanitarnog ali i sigurnosnog karaktera, bazirane na dosadašnjim iskustvima i naučenim lekcijama iz prošlosti.²²

U vezi sa navedenim Bosna i Hercegovina je 09.10.2019.godine usvojila **Plan mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini**, a u nacrtu je i **Strategija u oblasti migracija i azila (2021 – 2025)** koja čeka svoje usvajanje od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Svi gore navedeni izvori su sistematski analizirani i objedinjeni u jednu preglednu (SWOT) tabelu analize okruženja koja je prikazana u nastavku, i dominantno se odnosi na pojavu migrantske krize koja je najviše opteretila sistem upravljanja migracijama i azilom.²³

21 - Informacija o stanju u oblasti migracija i azila u Bosni i Hercegovini za 2020.godinu, koja je pripremljena po zaključcima Vijeća ministara BiH sa 143.sjednice održane 25.05.2018.i prema Zaključku Vijeća ministra BiH sa 10.sjednice održane 30.06.2020.godine. Dostavljena 29.04.2021.godine. str.2.

22 - Strategija u oblasti migracija i azila (2021-2025) Prednacrt, juni 2021.godine.str.11. Pogledati: PREDNACRT „Strategija u oblasti migracija i azila“ ...<https://ekonsultacije.gov.ba>

23 - Ibid str.13-14

SNAGE

- Jasne ustavne nadležnosti za kreiranje i implementaciju politike u oblasti migracija i azila.
- Kontinuitet u strateškom planiranju.
- Razvijeni pravni okvir usklađen sa EU i međunarodnim standardima.
- Uspostavljen institucionalni okvir za implementaciju politika i zakonodavstva.
- Razvijena međunarodna i regionalna saradnja.
- Iskustva u provođenju sporazuma o readmisiji.

SLABOSTI

- Nepostojanje političkog konsenzusa u domenu upravljanja nezakonitim migracijama.
- Nedostatak efikasne koordinacije, naročito na operativnom nivou postupanja.
- Izražen nedostatak kadrovskih kapaciteta u nadležnim institucijama (Ministarstvo sigurnosti, Granična policija, Služba za poslove sa strancima i dr.).
- Nejednako raspoređen teret migrantske krize na teritoriji Bosne i Hercegovine.
- Nepostojanje sporazuma o readmisiji sa pojedinim zemljama porijekla nezakonitih migracija.
- Rasprostranjena pojava krijumčarenja migranata.
- Nedovoljni kapaciteti za smještaj nezakonitih migranata i ranjivih kategorija tražitelja azila i slabo upravljanje smještajnim kapacitetima.
- Nefunkcionalni mehanizmi povratka nezakonitih migranata.
- Slaba međuinstitucionalna saradnja u domenu azila, uključujući nedostatak infrastrukture i kapaciteta za efikasan pristup azilu.
- Nepotpuna tehnička rješenja u domenu baza podataka, razmjene podataka, korištenja biometrije.
- Nedovoljna granična infrastruktura, uključujući granične prijelaze, smještaj osoblja i radne prostorije, tehničku opremu i zajedničke lokacije.
- Nedovoljna upotreba analiza rizika, analiza prijatnji i drugih instrumenata za upravljanje migracijskim tokovima.
- Izraženi rizici od organiziranog kriminala i korupcije u vezi sa migracijama.
- Nedovoljno razvijena međunarodna operativna saradnja.

PRILIKE

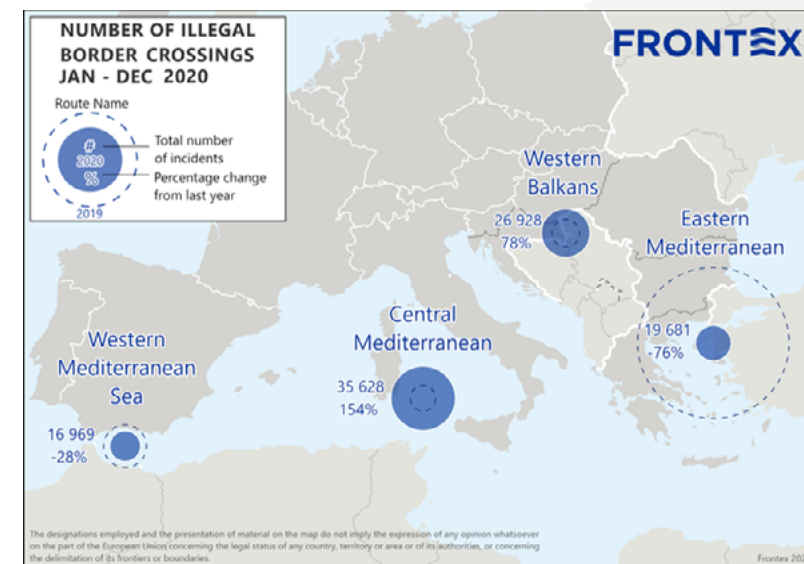
- Izražena podrška Evropske unije i međunarodnih partnera u daljoj izgradnji sistema migracija i azila.
- Integracijski procesi u okviru pristupa u članstvo Evropske unije i značaj pitanja migracija i azila.
- Raspoloživost fondova za financiranje strateških aktivnosti.
- Jačanje regionalne saradnje u domenu zajedničkog upravljanja nezakonitim migracijama.

PRIJETNJE

- Kontinuirana prisutnost nezakonitih migracija masovnih razmjera na prostoru Zapadnog Balkana.
- Nepostizanje trajnog rješenja na relaciji Evropska unija-zemlje porijekla i tranzita nezakonitih migracija.
- Nepostojanje političkog konsenzusa po pitanju upravljanja nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini.
- Nedostatak potrebnih budžetskih sredstava za daljnu izgradnju sistema i jačanje kadrovskih i tehničkih kapaciteta.

2. Migracije i migracijski trendovi

Trend povećanog priliva migranata u BiH nastavlja se i posebno je naglašen tokom 2018. godine, sa tendencijom rasta u 2019. godini i prva tri mjeseca 2020. godine. Međutim, pandemija bolesti COVID-19 odnosno, mjere koje su provodile tranzitne države na istočnomediteranskoj i zapadnobalkanskoj ruti usporile su kretanje migranata na ovim rutama u periodu mjeseca marta i aprila.

S tim u vezi može se uočiti trend pada vrijednosti u 2020. i 2021. godini u odnosu na 2018. i 2019. godinu, koji je prouzrokovan novonastalom epidemiološkom situacijom vezano za virus COVID-19 kako u BiH, tako i u Evropskom regionu.²⁴

U narednoj tabeli je prikazan pregled dolazaka i odlazaka iz BiH po državljanstvima, kao i starosna dob, tako da i karakteristika ispitanika koji su učestvovali u ovom istraživanju u potpunosti odgovara dole navedenom.

R.B.	DRŽAVLJANSTVO	Ukupan broj obrađenih migranata					Ukupan broj migranata kojima su izdate potvrde o izraženoj namjeri za azil				
		2017. god.	2018. god.	2019. god.	2020. god.	2021. god.	2017. god.	2018. god.	2019. god.	2020. god.	2021. god.
1	JANUAR		268	821	902	672		148	689	782	580
2	FEBRUAR		411	1054	2002	773		234	935	1898	689
3	MART		629	1822	1540	1199		513	1714	1460	1103
4	APRIL		1454	2337	128	1381		1322	2255	107	1323
5	MAJ		2368	2884	514	1569		2322	2746	479	1505
6	JUNI		2481	2109	1555	1979		2437	1987	1481	1893
7	JULI		2183	4166	2361	2502		2075	4043	2307	2414
8	AUGUST		2505	3206	2290	1498		2346	3118	2224	1406
9	SEPTEMBAR		3807	3812	2041	1727		3671	3670	1850	1583
10	OKTOBAR		4741	3958	1263	1275		4621	3821	1141	1185
11	NOVEMBAR		2211	2044	924	745		2070	1914	845	677
12	DECEMBAR		844	1089	670	492		740	877	596	330
TOTAL		311	23.902	29.302	16.19	15.812	311	22.499	27.769	15.17	14.688
TOTAL (2017. + 2018. + 2019. + 2020. + 2021.)		85.517					80.437				

Kao i u prethodnom periodu i dalje se u najvećoj mjeri radi o migrantima ekonomske kategorije starosti između 19 - 35 godina iz zemalja visokog migracionog rizika, koji prema njihovim izjavama nastoje koristiti teritoriju BiH, kao tranzitno područje na putu prema zemljama EU. U najvećoj mjeri se radilo o mješovitoj grupaciji migranata i to državljana Pakistana (25.470), Afganistana (16.500), Bangladeša (7.599), Irana (5.5766), Sirije (5.381), Iraka (5.226), Maroka (4.084) i drugih zemalja prema dole prikazanoj tabeli, koji su nakon ulaska u BiH izražavali namjeru za azil kod nadležnih agencija.²⁵

24 - Izvještaj o radu Službe za poslove sa strancima, 2021.godina, str.15.
FRONTEX – Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu

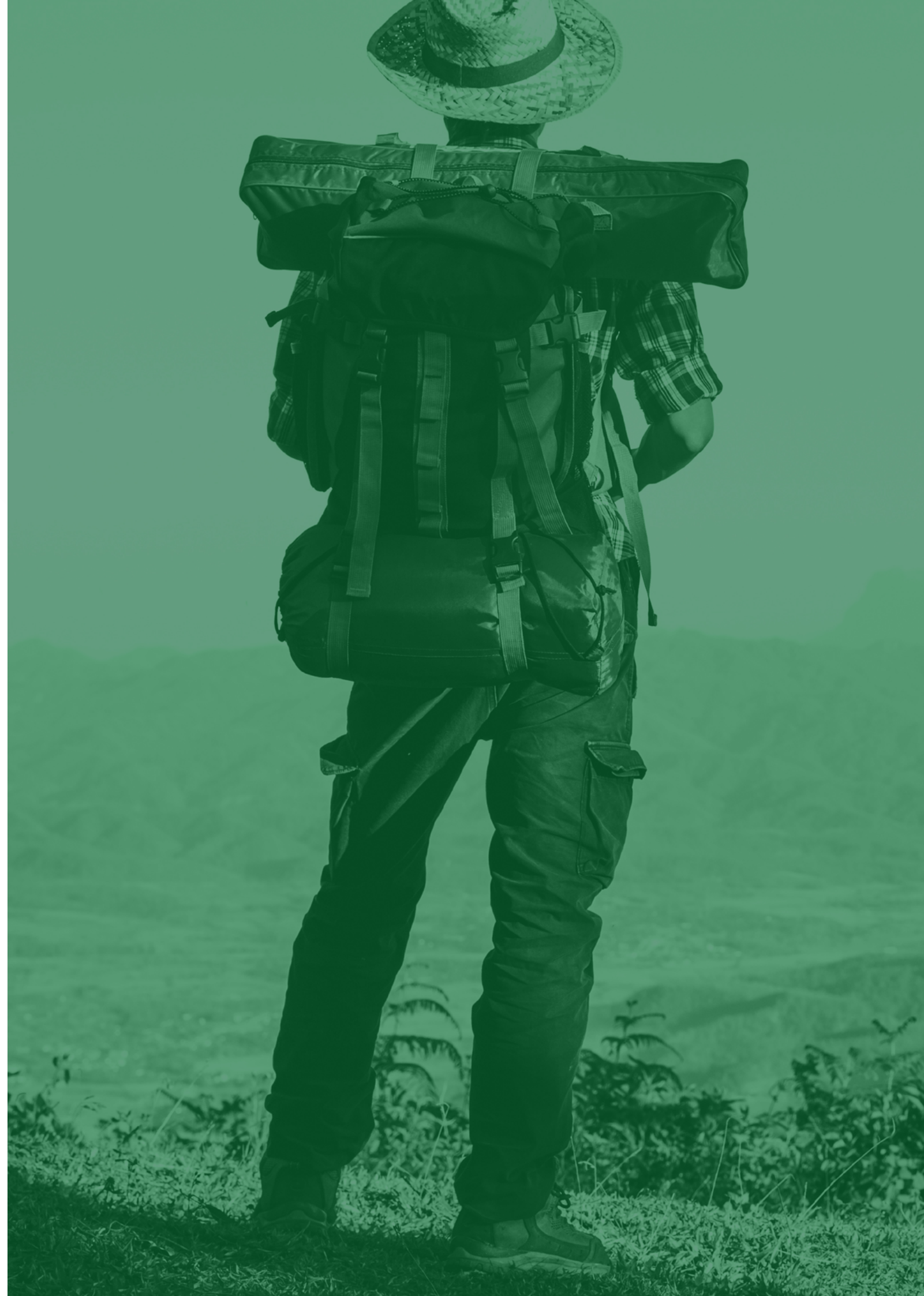
25 - Izvještaj o radu Službe za poslove sa strancima, 2021.godina, str.16

Analizom raspoloživih podataka, uočeno je da u posljednjem periodu imamo manje vrijednosti evidentiranih migranata u odnosu na period prije nastanka epidemiološke situacije u vezi sa pandemijom bolesti COVID-19. Naime, migranti i dalje ulaze na teritoriju BiH ali je preduzimanjem efektivnih mjera EU na svojim vanjskim granicama, kao i ciljane aktivnosti koje su preduzimale bosansko-hercegovačke institucije na područjima koja su bile u većoj mjeri pogođene migrantskom krizom, migracionih kretanja koja su usmjerena preko teritorija Rumunije, Bugarske, Mađarske, otvaranjem nove rute preko Bjelorusije itd., konsekvntno dovelo do smanjenja broja migranata u 2021. godini u odnosu na isti period u 2018. i 2019. godini.²⁶

R.B.	Državljanstvo	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina	2021. godina	TOTAL
1	Pakistan	66	7693	9699	3749	4263	1
2	Afganistan	26	2678	3979	4485	5332	16500
3	Bangladeš	2	427	2133	2703	2334	7599
4	Iran	28	3361	1109	594	674	5766
5	Sirija	32	2941	2075	206	127	5381
6	Irak	4	2123	2313	636	150	5226
7	Maroko	19	251	2162	1345	307	4084
8	Alžir	91	442	1490	321	82	2426
9	Libija	7	803	300	141	38	1289
10	Egipat		41	801	321	119	1282
11	Indija		386	437	110	211	1147
12	Palestina		695	331	77	28	1131
13	Eritreja		100	246	118	215	679
14	Nepal		52	119	94	71	336
15	Turska		57	132	32	60	281
16	Tunis		68	142	44	12	266
17	Ostale države	36	381	301	194	662	1574
	TOTAL	311	22499	27769	15170	14688	80437

26 - Izvještaj o radu Službe za poslove sa strancima, 2021.godina, str.17

III. Uloga organa starateljstva - Centri za socijalni rad

1. Uloga centara za socijalni rad u aktivnostima i zaštiti migrantske populacije

Centri za socijalni rad imaju ključnu ulogu u službenom planu pružanja pomoći migrantima, izbjeglicama, azilantima i djeci bez pratnje ili djece odvojene od roditelja ili staratelja. Njihova nadležnost kada govorimo o migrantskoj populaciji, se odnosi na pružanje porodično-pravne zaštite, dječje zaštite, socijalne zaštite i zaštite porodice od nasilja i maloljetničke delikvencije, kao što je uređeno odgovarajućim zakonima o socijalnoj zaštiti.

Centar sa svojim zaposlenicima, koji čine interdisciplinarni stručni tim, u čijem sastavu djeluju profesionalci iz oblasti socijalnog rada, pedagogije, psihologije, psihoterapije, prava, ima osnovnu misiju da doprinosi međusobnom razumijevanju i podršci migrantskoj populaciji pružanjem mjera i usluga socijalne i porodično pravne zaštite, sa svim svojim mogućnostima i kapacitetima.

Nadalje, centar u skladu sa svojim mogućnostima i kapacitetima, obezbjeđuje i pruža kvalitetnu i uspješnu neposrednu zaštitu pojedinaca i porodica, koji se nalaze u stanju socijalne potrebe. U radu su zastupljeni postupci, instrumenti i metode, čiji je cilj dijagnosticiranje, analiziranje i rješavanje slučajeva, za koji se ulaže najveći dio vremena, energije i aktivnosti stručnih zaposlenika Centra.

Centri za socijalni rad su opštinske ili kantonalne institucije čija je uloga pružanje socijalne pomoći i zaštite, posebno porodicama i osobama u stanju socijalne potrebe, među koje spadaju i maloljetnici bez pratnje, žene i porodice sa djecom u mješovitim migracijskim tokovima. Centri za socijalni rad dužni su, prema nacionalnom i međunarodnom zakonodavstvu, osigurati zakonsko starateljstvo i zaštitu za svu djecu bez pratnje i razdvojenu djecu bez obzira na njihovu nacionalnost. U jednom od Privremenih Prihvatnih Centara (PPC) u Kantonu Sarajevo uz poseban angažman i zajednički rad Centra za socijalni rad (CSR), Službe za poslove sa strancima (SPS), UNICEF-a i World Vision-a (pružatelj usluga van sistema za poslove starateljstva, uz posebnu saglasnost SPS i CSR) napravljen je hodoigram za postupanje pri prijemu maloljetnika, što je prepoznato kao primjer dobre prakse, te se teži primjeni istog modela u svim Privremenim prihvatnim centrima u BiH.

Kroz praćenje i analizu rada centara za socijalni rad na čijem području se nalaze smještajni kapaciteti za maloljetnike bez pratnje, zabilježen je povećan angažman Centra na rješavanju pitanja starateljstva nad maloljetnicima bez pratnje, psiho-socijalna podrška porodicama sa djecom naročito u slučajevima nasilja u porodici, podrška međunarodnim organizacijama u radu sa duševno oboljelim licima iz ove populacije, zaštite potencijalnih žrtava trgovine ljudima i slični slučajevi.

Za potrebe ovog istraživanja kontaktirali smo nadležne centre kako bi dobili njihov stav i mišljenje o dostupnosti zdravstvene zaštite njihovim korisnicima, a koji dolaze iz migrantske populacije, kao i učestalost njihovog kontakta sa zdravstvenim ustanovama i pružateljima dodatnih usluga. Uvidom u anketni upitnik, kao i obavljanjem ličnih razgovora utvrđeno je da su uposlenici centara i za vrijeme pandemije COVID-19 redovno izlazili na teren i obavljali kontakte sa korisnicima. Činjenica je da su razgovori obavljani u nešto drugačiji uslovima i uz provođenje mjera zaštite, ali da niko nije ostao uskraćen za uslugu.

IV. Zdravstveni odgovor u postupanju prema migrantima za vrijeme pandemije COVID-19

1. Mjere u prihvatnim centrima koje su provođene u svrhu zaštite migranata

U cilju zaštite i prevencije širenja bolesti među ljudima u pokretu, Krizni štab Federacije Bosne i Hercegovine je u saradnji sa organizacijama koje rade u privremenim prihvatnim centrima donio niz mjera i uredbi o postupanju kako bi se svima osigurala što bolja zaštita.

Prema saznanjima koja su zasnovana na zvaničnim izvještajima Nevladinih organizacija (NVO) u prihvatnim centrima provedene su mjere zaštite migrantske populacije na način da je postojao „ulazni screening“ za novoprimitljene korisnike, praćenje zdravstvenog stanja navedenim osobama bez simptoma u trajanju od 14 dana od zadnjeg dana mogućeg kontakta.

„Pri ulaznom screeningu jasno je definisano šta je potrebno da se prati npr. povišena temperatura, kašalj, otežano disanje, druge rane simptome bolesti kao što su: groznica, grlobolja, bolovi u mišićima. Sve navedeno se unosilo u obrazac za praćenje.“²⁷

„U privremenim prihvatnim centrima Blažuj i Ušivak *Dansko vijeće za izbjeglice-DRC* je preuzelo ulogu organizacije i pružanja cjelokupne zdravstvene zaštite u saradnji sa *JU „Dom zdravlja“ Kantona Sarajevo i Zavodom za javno zdravstvo Kantona Sarajevo*, te prema ukazanoj potrebi i sa privatnim zdravstvenim ustanovama. Isti princip je primjenjen i u Bihaću u Privremenom prihvatnom centru Lipa gdje je *Zavod za javno zdravstvo Unsko sanskog kantona* u saradnji sa *DRC-om* provelo navedenu aktivnost.

U vezi sa navedenim, a u svrhu pružanja adekvatnog odgovora na COVID-19 pandemiju sprovedene su aktivnosti naložene od strane Zavoda za javno zdravstvo i to na slijedeći način:

Svi korisnici koji su pristizali u prihvatne centre/korisnici koji su se nalazili već u prihvatnim centrima prolazili su kroz obavezan skrining pri ulasku u kamp, i to na prenosive i zarazne bolesti, uključujući i COVID – 19. Skrining su obavljali medicinski timovi Javne Ustanove Dom Zdravlja Kantona Sarajevo (u sastavu doktor i medicinski tehničari), a u okviru aktivnosti pružanja zdravstvene njege u ambulanti prihvatnih centara Blažuj i Ušivak. Aktivna podrška prilikom skrininga pruža se kroz verbalnu interakciju sa korisnicima na osnovu pitanja navedenih u sanitarnom uputniku, kao što su: lične informacije, rute putovanja i svrha, lokacija(e) posjećene u zadnje tri sedmice i potencijalni kontakti sa suspektnim/infektnim osobama. Medicinski timovi su provjeravali uobičajene simptome (temperatura, zamor, suhi kašalj), kao i ostale simptome (kratkoća daha, bolovi i tegobe, suho grlo, diareju, mučninu ili curenje iz nosa).“

²⁸

Korisnici koji nisu pokazivali nijedan od navedenih simptoma upućivani su u izolacijske prostorije za preventivno praćenje, dok su se oni koji su pokazivali simptome upućivali u posebne izolatorije. Novi pristigli korisnici smješteni su na 14 (četrnaest) dana u izolatorije te su imali obezbjeđene odvojene toalete i gdje je bilo prostorno izvodljivo, ograđene zelene površine kako bi migranti u izolaciji mogli

²⁷ - OSCE Misija u BiH, Izvještaj/Procjena situacije u vezi sa migrantima i izbjeglicama u Bosni i Hercegovini Pregled djelovanja ključnih aktera na terenu, 25.septembar 2018.

²⁸ - Smjernice za prevenciju i kontrolu infekcije u ustanovama za trajni smještaj i zbrinjavanje u kontekstu epidemije COVID-19 bolesti, <https://www.zzjzfbih.ba/covid-19/>

da provedu neko vrijeme vani. Vršena je redovna kontrola osoba smještenih u izolacijskim prostorima od strane stručnih radnika PPC dva puta dnevno.

„U početnim masovnim upućivanjima lica u stanju potrebe (preko 400 lica dnevno) prema prihvatnom centru Blažuj nije bilo moguće primijeniti obrasce za bilježenje podataka, ali se to svakako radilo kada je bio manji broj pristiglih migranata u pitanju. Redovan skrining se sprovodi za svo osoblje koje ulazi u Privremeni Prihvatni centar – mjerenje temperature i provjera drugih simptoma COVID-19.“²⁹

Osobe koje dođu izvan radnog vremena zdravstvenog osoblja, preventivno se smještaju u karantenu, do idućeg dana, kada prolaze redovan screening i ulaze u prostorije za izolaciju. **Međunarodna organizacija za migracije** (IOM) je u saradnji sa **Danskim Vijećem za Izbjeglice** (DRC), **Crvenim križom** (RC) i drugim partnerima povećala kapacitet izolacionih prostora u oba centra, dostižući približno 400 kreveta. Prilikom ulaska u kamp korisnicima su uručivani promotivni materijali o virusu COVID-19. Informativni materijali sa sadržajem o COVID-19 je dijeljeni su na jezicima koji su migrantima razumljivi (engleski, urdu, paštu, arapski, farsi, itd.). Migrantima su mogli da printaju materijal uzimajući sami po ulasku, u nekim slučajevima isti su dijeljeni od strane kulturalnih medijatora i dodatno pojašnjavani. Također angažovani su bili i predstavnici zajednice migranata-tražilaca azila kako bi informisali korisnike o preventivnim mjerama za suzbijanje širenja COVID-19 virusa i kako bi se podigla svijest među migrantskom populacijom o samoj pandemiji.

Odgovarajući materijal se mogao naći i u elektronskoj formi na facebook stranici „Podrška migrantima“ <http://www.facebook.com/supportformigrants>³⁰, ili na stranici Svjetske zdravstvene organizacije, koji su korisnici posjećivali. Jedna od mjera koja je poduzimana jeste i razdvajanje novopristiglih migranata od migranata koji su već boravili u kampu, odnosno osiguran kapacitet izolatorija, u skladu sa izdanim mjerama postupanja Zavoda za javno zdravstvo. U prihvatnim centrima je vršena detaljna dezinfekcija svih prostora koji su korišteni u skladu sa preporukama „Privremene smjernice za čišćenje u nemedicinskim objektima izloženim COVID-19 virusu“.³¹

Obaveza svih uposlenika je bilo korištenje zaštitne opreme (troslojna maska i rukavice). U slučajevima sumnje na zarazu ili u slučajevima zaraze, u prihvatnim centrima su se koristila jednokratna odjela, nanogice, maske FFP3, viziri. Socijalna komponenta je organizovana tako da se minimiziralo grupisanje korisnika, ili ako je neophodno bilo da grupno prisustvuju obezbjeđivao se minimalno propisani razmak, pravila socijalne distance.³²

2. Vakcinacija

Vakcinacija migranata u BiH počela je u avgustu 2021. godine nakon što je Federacija Bosne i Hercegovine uvrstila migrante kao ranjivu kategoriju u plan vakcinacije protiv COVID-19.

Zavodi za javno zdravstvo FBiH, Unsko-sanski i Kanton Sarajevo izdvojili su dovoljno vakcina za migrante i dogovorili mjesečne dane vakcinacije u svim prihvatnim centrima. Vakcinacija je provedena uz podršku DRC-a. Migrantima su ponuđene vakcine AstraZeneca i Sinofarm. Javnozdravstvena tijela koja primjenjuju vakcine slijede WHO i nacionalne preporuke i u slučajevima kada se ove dvije vakcine ne preporučuju, nude druga poput Moderne ili Pfizera.

Teško je izračunati tačan postotak vakcinisanih iregularnih migranata, odnosno tražitelja azila i izbjeglica, zbog velike mobilnosti ove populacije i činjenice da se svi ne javljaju u privremene prihvatne centre, ali je moguće dati tačan broj vakcinisanih kroz evidencije zdravstvenih ustanova koje provode vakcinaciju.

29 - Situacija izbjeglica i migranata u BiH, Inicijalna multiklasterska/višesektorska brza procjena, http://ba.one.un.org/content/unct/bosnia_and_herzegovina/en/home/publications/the-multi-cluster-sector-initial-rapid-assessment--mira.html

30 - <http://www.facebook.com/supportformigrants>

31 - <https://zzjzks.ba/2020/03/07/privremene-smjernice-za-ciscenje-u-nemedicinskim-objektima-izlozenim-sars-cov-2/>

32 - <https://zzjzks.ba/2020/03/07/privremene-smjernice-za-ciscenje-u-nemedicinskim-objektima-izlozenim-sars-cov-2/>

Prema trenutno raspoloživim podacima u Bosni i Hercegovini je do sada vakcinisano ukupno 1340 migranata. Od toga vakcinacija prvom dozom je provedena za 908 migranata, drugom 385 i trećom dozom je vakcinisano samo 47 migranata.³³

Vakcine osigurava FBiH preko Zavoda za javno zdravstvo na kantonalnoj razini, a vakcinaciju provode stručnjaci javnog zdravstvenog sistema BiH izravno u prihvatnim centrima na dogovorene datume s upravom centra, Službom za poslove sa strancima, DRC i drugim partnerskim organizacijama prisutnim u centrima, koji mogu logistički podržati.

Osim toga, putem DRC-a, a kroz sporazume potpisane sa Ministarstvom sigurnosti BiH i IOM podržava i troškove injekcija za administriranje vakcina i određenih medicinskih potrepština.

Immunisation in TRC's August 2021 - March 2022									
	DATE	TRC	NUMBER OF BENEFICIARIES IMMUNISATED WITH 1. DOSE	NUMBER OF PEOPLE IMMUNISATED WITH 2. DOSE	NUMBER OF PEOPLE IMMUNISATED WITH 3. DOSE	m	f	REMARKS	TOTAL NUMBER OF BENEFICIARIES IMMUNISATED
FIRST ROUND	19-Aug-21	BORIĆI	41	0	0			DZ BIHAĆ	41
	20.8.2021.	MIRAL	30	0	0			DZ VELIKA KLADUŠA	30
	26.8.2021.	LIPA	86	0	0			DZ BIHAĆ	86
	29-Sep-21	UŠIVAK	54	0	0				54
	30.9.2021.	BLAŽUJ	242	0	0				242
									453
SECOND ROUND	06.10.2021.	BORIĆI	36	19	0			DZ BIHAĆ	55
	06.10.2021.	MIRAL	12	6	0			DZ VELIKA KLADUŠA	18
	13.10.2021.	LIPA		4	0			DZ BIHAĆ	4
	28.10.2021.	UŠIVAK	19	25	0				44
	29.10.2021.	BLAŽUJ	71	73	0				144
									265
THIRD ROUND	3-Nov-21	BORIĆI	17	25	0				42
	3.11.2021.	MIRAL	8	0	0				8
	30.11.	UŠIVAK		9	0				9
	30.11.	BLAŽUJ	0	33	0				33
	1.12.	UŠIVAK	17	9	0				26
	2.12.	BLAŽUJ	50	7	0				57
									175
FOURTH ROUND	30.11.	BORIĆI	10	19	0				29
	1.12.	MIRAL	7	4	0				11
	17.12.	LIPA	29	4	1				34
	29.12.	UŠIVAK		12					12
	29.12.	BLAŽUJ		27					27
									113
									729
FIFTH ROUND	5.1.2022	BORIĆI	5	2					7
	5.1.2022	MIRAL	3	3					6
	14.1.	LIPA	6	11					17
	5.1.2022	UŠIVAK	7	3	1				11
	6.1.2022	BLAŽUJ	51	9	2				62
									103
SIXTH ROUND	2.2.	BORIĆI	0	1	11				12
	2.2.	MIRAL	7	3	0				10
	11.02.	LIPA	20	14	4				38
	2.2.	UŠIVAK	18	10	2				30
	3.2.	BLAŽUJ	25	36	6				67
									157
SEVENTH ROUND	2.3.	BORIĆI	11	1	10	9	1	3	22
	2.3.	MIRAL	13	4	3				20
		LIPA	0	0	0				0
	3.3.	UŠIVAK	1	5	3				9
	4.3.	BLAŽUJ	12	7	4				23
									74
			908	385	47				1340

33 - DRC – Danish Refugee Council , report for march 2022.

34 - DRC – Danish Refugee Council , report for march 2022

V. Istraživanje na terenu

1. Ciljevi istraživanja

Cilj ovog istraživanja jeste da ustanovimo reakciju državnih institucija i nevladinih organizacija u svrhu zaštite migranata u vrijeme COVID-19 pandemije, a s druge strane kako je migrantska populacija percipirala, primila pomoć, te njihov doživljaj same pandemije i sl. Cilj ovog istraživanja je također skrenuti pozornost na prednosti i nedostatke reakcije državnih institucija i nevladinih organizacija, te dati smjernice za buduća postupanja u sličnim situacijama, kako bi se olakšao boravak migranata na području Zapadnog Balkana.

2. Problemi istraživanja

1. Utvrditi da li je migrantska populacija bila u fokusu državnih institucija i nevladinih organizacija prilikom izrade strategija za zaštitu stanovništva, a kasnije i samim djelovanjem odnosno primjenjivanjem različitih mjera zaštite, podjelom zaštitnih sredstava, edukacijom o COVID-19 virusu i sl.
2. Utvrditi kakav je stav migrantske populacije o poduzetim mjerama u svrhu zaštite njihovih života od strane državnih institucija i nevladinih organizacija.
3. Utvrditi sadašnje stanje odnosno posljedice koje je pandemija COVID-19 ostavila na migrantsku populaciju, odnosno kakve oblike socijalnih ponašanja i usvojenih vještina je proizvela

3. Hipoteza

OBZIROM NA POSTAVLJENJE PROBLEME ISTRAŽIVANJA POSTAVLJAJU SE SLJEDEĆE HIPOTEZE.

H1. Migrantska populacija je bila u fokusu državnih institucija i nevladinih organizacija prilikom izrade strategija za zaštitu stanovništva, a kasnije i samim djelovanjem odnosno primjenjivanjem različitih mjera zaštite, podjelom zaštitnih sredstava, edukacijom o COVID-19 virusu i sl.

H2. Stav migrantske populacije o poduzetim mjerama u svrhu zaštite njihovih života od strane državnih institucija i nevladinih organizacija je da nije dovoljno učinjeno za njih. Stav migrantske populacije o poduzetim mjerama u svrhu zaštite njihovih života od strane državnih institucija i nevladinih organizacija je da su zadovoljni učinjenim.

H3. Pandemija COVID-19 je ostavila negativne/pozitivne posljedice na migrantsku populaciju.

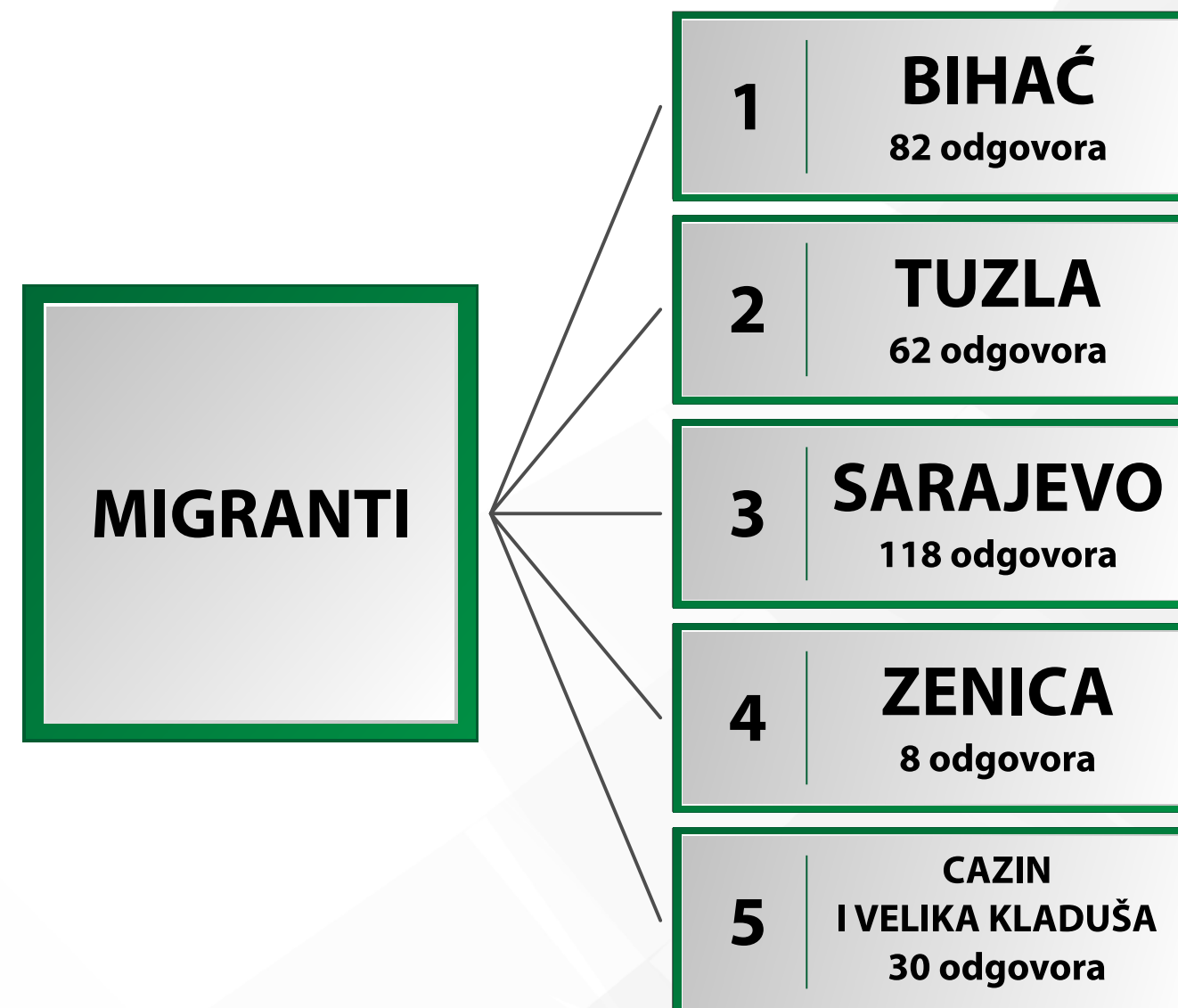

4. Metodologija

4.1. Sudionici

U ovom istraživanju učestvovalo je ukupno 340 ispitanika, od toga: 21 (dvadeset i jedan) uposlenik ispred državnih institucija, 19 (devetnaest) uposlenika ispred nevladinih organizacija i 300 (tri stotine) predstavnika migrantske populacije širom BiH. U istraživanju je učestvovalo šest državnih institucija, četiri nevladine organizacije i 300 pripadnika migrantske populacije.

Podaci o ispitanicima će biti predstavljeni u slijedećim grafikonima:

4.2. Mjerni instrumentarij

Ispitivanje se vršilo na dva načina i to: online, slanjem upitnika na mail adrese ispitanika na način kada se odgovori na sva pitanja u upitniku, ispitanik pritisne oznaku submit, te odgovori direktno glavnom konsultantu budu prosljeđeni u bazu podataka. Drugi način online testiranja se vršio na način da ispitivač, na engleskom jeziku korisniku kampa pročita uputu, objasni mu da je istraživanje anonimno i umjesto njega vrednuje zadate tvrdnje nakon čega mu pokaže odgovore i u saglasnosti s njegovom potvrdom pritisne oznaku submit i odgovori na taj način budu prosljeđeni u bazu podataka glavnom konsultantu. Treći način ispitivanja se vršio tako što su migranti i tražitelji azila/korisnici kampa popunjavali upitnike u printanoj verziji nakon što im je data jasna uputa od ispitivača, ispitanik bi zaokruživao tvrdnju koja mu najviše odgovara.

Poseban dio istraživanja je posvećen direktnom razgovoru sa pružiocima usluga kao i korisnicima, što je pomoglo kod formiranja zaključaka i preporuka za dalje postupanje nadležnih institucija.

Ispitivanje se vršilo na području cijele Bosne i Hercegovine, na različitim lokacijama: Prihvatni centar Bihać, Prihvatni centar/outreach timovi Tuzla, Prihvatni centar KS- Sarajevo, Prihvatni centar Lipa, Prihvatni centar/outreach USK- Velika Kladaša, Prihvatni centar/outreach ZD- Zeničko Dobojski kanton, Prihvatni centar/outreach Cazin, a ispitivači su bili: glavni konsultant i asistent ovog istraživanja.

Upitnik za *Ministarstvo sigurnosti i Ministarstvo unutrašnjih poslova* se sastojao od od 10 (deset) tvrdnji/čestica, koje su se vrednovala na skali Likertovog tipa od: 1. ne slažem se, 2. niti se slažem niti se ne slažem do 3. u potpunosti se slažem, ispitaniku je omogućeno da odabere odgovor koji mu u tom trenutku najviše odgovara. Link upitnika u prilogu istraživanja.

Upitnik za *Ministarstvo zdravstva i Krizni štab FBiH* se sastojao od 20 (dvadeset) ponuđenih tvrdnji/čestica, koje su se vrednovala na skali Likertovog tipa od 1. ne slažem se, 2. niti se slažem niti se ne slažem do 3. u potpunosti se slažem, ispitaniku je omogućeno da odabere odgovor koji mu u tom trenutku najviše odgovara. Link upitnika u prilogu istraživanja.

Upitnik za *Ministarstvo rada, socijalne politike, raseljenih lica i izbjeglica i Službi socijalne zaštite* se sastojao od 11 (jedanaest) tvrdnji/čestica koje su se vrednovala na skali Likertovog tipa od 1. ne slažem se, 2. niti se slažem niti se ne slažem do 3. u potpunosti se slažem, ispitaniku je omogućeno da odabere odgovor koji mu u tom trenutku najviše odgovara. Link upitnika u prilogu istraživanja.

Upitnik za *Nevladine Organizacije* se sastojao od 11 (jedanaest) tvrdnji/čestica koje su se vrednovala na skali Likertovog tipa od 1. ne slažem se, 2. niti se slažem niti se ne slažem do 3. u potpunosti se slažem, ispitaniku je omogućeno da odabere odgovor koji mu u tom trenutku najviše odgovara. Link upitnika u prilogu istraživanja.

Upitnik za *migrante i tražitelje azila* rađen je u dvojezičnoj formi prva forma je bila na BHS jeziku a druga forma je bila na engleskom jeziku a sastojao se od 20 (dvadeset) tvrdnji/čestica koje su se vrednovala na skali Likertovog tipa. Za razliku od drugih odgovori su formirani da se direktno odnose na migranta/korisnika od 1. ne odnosi se na mene, 2. niti se odnosi niti se ne odnosi na mene do 3. u potpunosti se odnosi na mene, ispitaniku je omogućeno da odabere odgovor koji mu u tom trenutku najviše odgovara. Link upitnika u prilogu istraživanja.

Upitnici su izrađeni na google platformi, prosljeđeni putem maila, na način da je svaki ispitanik zbog zaštite ličnih podataka i osjetljivosti teme, upitnike popunio anonimno. Svaki od sudionika je dobio anketu u privatnu poruku, te nakon što je ukratko pojašnjena svrha i način istraživanja, sudionici su odradili ankete, a rezultati su automatski prosljeđeni glavnom konsultantu u bazu podataka. Instrumentarij je baždaren i ispunjava sve statističke karakteristike mjernog instrumenta, podijeljen na tri subskale koje su uključivale: skala onog što se istraživanjem traži, skala laži i skala socijalno poželjnih odgovora (značajno za kasnije tumačenje). Na rezultate se čekalo od 1 do 10 dana.

5. Postupak

Postupak istraživanja je tekao na tri načina online i terensko ispitivanje migranata/ korisnika, te lični kontakti i razgovori sa pružiocima usluga i korisnicima istih. Online ispitivanje se vršilo tako što su na mail adrese uposlenika državnih institucija upitnici direktno prosljeđeni sa molbom za pristanak u istraživanju od strane glavnog konsultanta (s maila glavnog konsultanta). Prije organizovanja terenskog ispitivanja, prethodno glavni konsultant je uputio molbu za omogućavanje ulaska u prihvatne centre, objasnio način i svrhu istraživanja, te dogovorio tačno vrijeme i datume posjete. U prihvatnim centrima i kroz mobilne timove, ispitivanje se vršilo na dva načina: ispitivač je na svom mobilnom uređaju čitao tvrdnje iz upitnika i potom uz saglasnost sa migrantima/ korisnicima odgovore slao kroz direktni link. Drugi način je bio upućivanje migranata/korisnika u istraživanje, davanje upute i samostalno popunjavanje upitnika od strane migranta/korisnika. Nakon popunjavanja upitnika isti su preuzimani od strane ispitivača. Istraživanje je rađeno dvojezično, na bosanskom i na engleskom jeziku. Upute su bile različito napisane i za uposlenike državnih institucija i NVO su glasile:

Poštovani,

U svrhu istraživanja „Izazovi sa kojima se susreću migranti i izbjeglice na Zapadnom Balkanu u vrijeme COVID-19“ sa svojim suradnicima provodim istraživanje kako bi smo ispitali utjecaj pandemije na populaciju migranata i tražitelja azila koji su se u tom trenutku našli na području Bosne i Hercegovine. Upitnici koji se nalaze u prilogu ovog maila su u potpunosti anonimni i svi prikupljeni podaci će biti korišteni isključivo u naučno-istraživačke svrhe. Sudjelovanje u popunjavanju ovih upitnika je anonimno i dobrovoljno. Unaprijed se Vam se zahvaljujemo na spremnosti da učestvujete u ovom istraživanju i doprinosu naučno-istraživačkoj zajednici Bosne i Hercegovine.

Uputstvo za popunjavanje ankete za uposlenike državne institucije i NVO:

Svako pitanje pažljivo pročitajte i odgovorite na njega tako da zaokružite jedan od brojeva. Nema teških pitanja, nema pogrešnih odgovora. Odgovarajte brzo i ne razmišljajte predugo o postavljenim pitanjima.

Molimo Vas provjerite jeste li odgovorili na sva pitanja!

Uputstvo za popunjavanje ankete za migrante/korisnike:

Svako pitanje pažljivo pročitajte i odgovorite na njega tako da zaokružite jedan od brojeva. Nema teških pitanja, nema pogrešnih odgovora. Odgovarajte brzo i ne razmišljajte predugo o postavljenim pitanjima.

Molimo Vas provjerite jeste li odgovorili na sva pitanja!

Na engleskom jeziku:

Read each question carefully and answer it by circling one of the numbers.
No difficult questions. There are no wrong answers either.
Answer quickly and don't think too long about the questions asked.

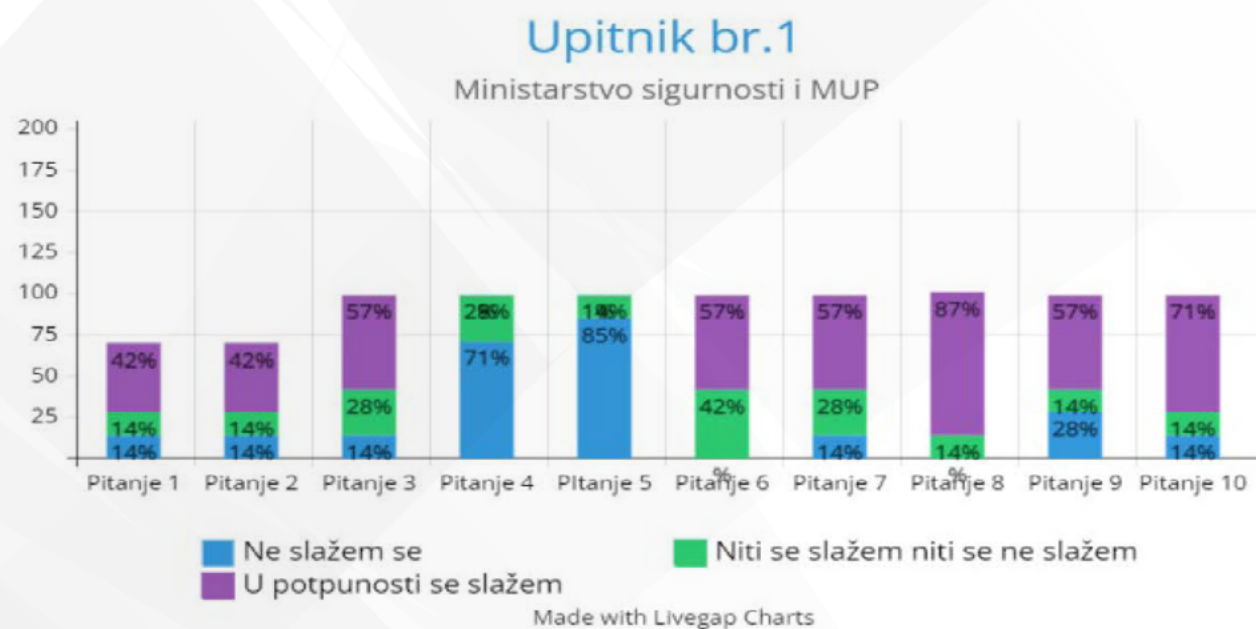
Please make sure you have answered all questions.

6. Deskriptivna analiza podataka

6.1. Rezultati

6.1.1. Ministarstvo sigurnosti i Ministarstvo unutrašnjih poslova

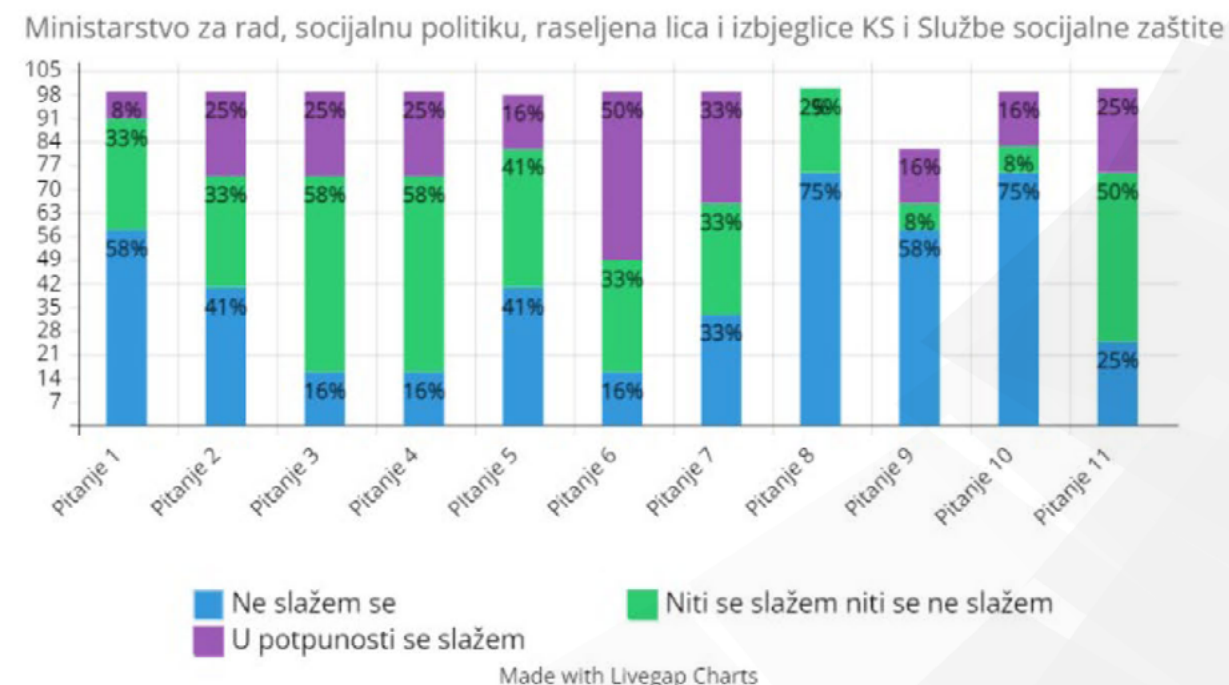
Grafikon 1.

Obrada dobijenih podataka je izvršena putem google workspace, a tabela 1. (u Prilogu) i grafikon 1. predstavljaju deskriptivne rezultate analize upitnika Ministarstva sigurnosti i Ministarstva unutrašnjih poslova.

Upitnik se sastoji od 10 čestica. U nastavku teksta o tvrdnjama zadatim u upitniku će se govoriti kao o česticama. Čestice br. 1., br 2., br 3., br.5., br.9., odnose se na konkretno poduzimanje mjera zaštite prema migrantima i tražiteljima azila. Možemo primjetiti da su visoko ocjenjeni odgovori prednjačili u smislu da se većina ispitanika složila sa tvrdnjom da se tokom pandemije posebna pažnja i fokus tokom pandemije, u okviru djelovanja dva navedena ministarstva posvetio migrantskoj populaciji. Prema dobivenim rezultatima postojala su jasna pravila i upute u postupanju s migrantskom populacijom tokom pandemije. Kada se govori o sredstvima za dezinfekciju prema prikazanim rezultatima navedena ministarstva su, koliko su bila u mogućnosti, raspoređivala dio dobivenih sredstava i migrantskoj populaciji. Dalje, odnos prema migrantskoj populaciji ni tokom pandemije nije promijenjen. Dalje, više od 50% ispitanika je odgovorilo da granice državne teritorije nisu bile dodatno osigurane. Ministarstvo sigurnosti i Ministarstvo unutrašnjih poslova su u suradnji s Kriznim štabom FBiH, u prihvatnim centrima imali jasna postupanja i načela djelovanja npr. izolatorne prostore i sl. Što se tiče čestica br.4., br.6.,br. 7., br 8., br.20. se odnose direktno na ispitanika, i odražavaju njegov subjektivni stav o situaciji tokom pandemije. Tako npr.: 71,4 % ispitanika je navelo da COVID-19 pandemija nije utjecala na njihove radne učinke te da nisu imali strah od zaraze. Također, više od pola ispitanika je odgovorilo da je tokom pandemije imalo potpunu opremu i zaštitna sredstva posebno prilikom terenskog rada s migrantima. Više od pola ispitanika je navelo da su imali jasne protokole u postupanju sa migrantskom populacijom tokom pandemije COVID-19, od kojih 87,7% je bilo u izravnom kontaktu sa migrantskom populacijom. Međutim njih više od 71,4 % navelo je da nedostatak osoblja stvara poteškoće u radu. Ispitanici su pored svih prethodno ispunjenih uvjeta imali poteškoće sa nedostatkom kadra. Analizom čestica iz upitnika koji se odnosi na Ministarstvo sigurnosti i Ministarstvo unutrašnjih poslova dolazimo do zaključka da bi bilo potrebno zaposliti dodatne službenike, koji bi isključivo bili obučeni za rad s migrantskom populacijom, posebno onim najranjivijim skupinama kao što su mladi i žene, te potencijalne žrtve bilo kojeg nasilja ili trgovinom ljudima.

6.1.2. Ministarstvo sigurnosti i Ministarstvo unutrašnjih poslova

U tabeli 3. (u prilogu) i grafikonu 2. predstavljeni su deskriptivni rezultati analize upitnika Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice KS i pojedinih Službi socijalne zaštite koji su direktno uključeni u rad s migrantima u kontekstu pružanja porodično-pravne zaštite, dječije zaštite, socijalne zaštite, te zaštite od nasilja u porodici i rada sa maloljetnicima bez pratnje.

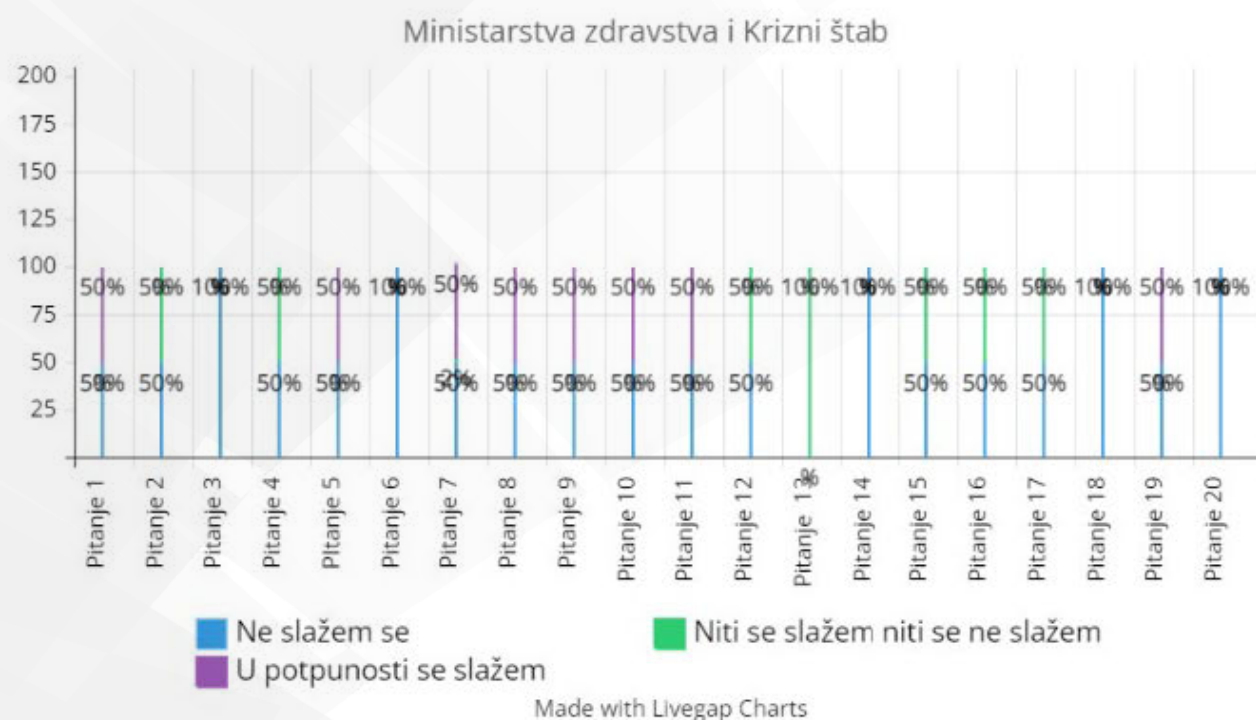
Grafikon 2.

Obrada dobijenih podataka je izvršena putem google workspace, a tabela 2. predstavlja deskriptivne rezultate analize upitnika Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice KS i pojedinih Službi socijalne zaštite koji su direktno uključeni u rad s migrantima. Upitnik se sastojao od 11. čestica. Čestice br. 1., br.2., br.4., br.5., br.9., i br 11., odnose se na percepciju ispitanika o tome koliko je institucija u kojoj rade učinila tokom pandemije COVID-19, i koje su joj mogućnosti bile u radu s migrantskom populacijom. Od pomenutih čestice najviše bodovane čestice su br.1. i to sa 58% skorovanja što znači da je više od 50% ispitanika smatralo da se tokom pandemije, poseban fokus djelovanja CRS nije bio usmjeren na rad sa migrantskom populacijom. Ovakva vrsta odgovora može biti u vezi s tim da većina Službi socijalne zaštite nije uključena u aktivan rad sa migrantskom populacijom. Uzimajući u obzir da su u istraživanju učestvovali Službe socijalne zaštite koje su direktno bile uključene u rad s migrantima i tražiteljima azila tokom pandemije COVID-19, rezultati mogu ukazivati na nedostatak sredstava ili nedostatak obučenog kadra u radu s migrantima. Dalje, čestica sa jednim od najvećih skorovanja je čestica br. 4. koja se odnosi na bilježenje podataka koji ukazuju na porast kršenja ljudskih prava migrantske populacije tokom pandemije odgovoreno je neutralno i to više od 50% ispitanika. Ovakvi rezultati mogu ukazivati na to da Službe socijalne zaštite nisu smatrale da treba bilježiti ovakve podatke ili da zaista nije bio povećan broj kršenja ljudskih prava kod migrantske populacije. Čestica br. 9. je također jedna od najviše skorovanih čestica odnosi se na protokole, upute i sredstva s kojima su Ministarstvo i Službe socijalne zaštite raspolagali tokom pandemije u svrhu rada sa migrantskom populacijom, a više od 50% ispitanika se složilo da nisu imali obezbjeđena sredstva za rad sa migrantskom populacijom. Tokom bilo kakve krize jedna od važnih karika je i znati tačno kako postupiti u određenoj kriznoj situaciji, nažalost ovi rezultati su pokazali da uposlenici Ministarstva i Službi socijalne zaštite su morali djelovati ad hoc. Na osnovu dobijenih podataka od strane uposlenika gore pomenutih institucija, njihova percepcija toga koliko je njihova institucija djelovala u radu s migrantskom populacijom možemo zaključiti da je bilo neophodno da postoji protokol djelovanja, Ministarstvo i Službe socijalne zaštite imaju značajnu ulogu u radu sa migrantskom

populacijom i svakako bi bilo poželjno povećati svijest o tome. Čestice br.3., br. 6., br. 7., br.8, br., i br. 10., se odnose na lični stav uposlenika na to kako su se oni osjećali u stanju pandemije unutar svojih institucija u odnosu na rad sa migrantima. Čestica br. 3 koja se odnosi na rad uposlenika dio rada kao što su terenske posjete i obilasci prihvatnih centara više od 50% ispitanika uposlenih u pomenutim institucijama nisu primjetili značajan porast terenskog rada u periodu pandemije COVID- 19. Čestica br. 6. ukazuje na nedostatak radnog kadra, i na opterećenost Službi socijalne zaštite u radu sa lokalnim stanovništvom i u konačnici u radu sa migrantskom populacijom. Čestica br. 8 ukazuje da većina ispitanika je upoznata sa djelovanjem i nadležnostima u radu sa migrantskom populacijom i njih preko 50 % je potvrdilo navedeno. Posmatrajući česticu br. 3 i 8. uočavamo diskrepancu u odgovorima. Čestica br.10. se odnosi na međuinstitucionalnu saradnju Ministarstva, službi socijalne zaštite i Kriznog štaba, visoko skorovani čestica može ukazivati na to da nije postojala jasna pravila u postupanju tokom rada s migrantskom populacijom.

6.1.3. Krizni štab i Ministarstva zdravstva Unsko-sanskog i Kantona Sarajevo

Obrada dobivenih podataka je izvršena putem google workspace, a tabela 3. (u prilogu) grafikon 3. predstavljaju deskriptivne rezultate analize upitnika Ministarstva zdravstva, i Kriznog štaba. Upitnik se sastojao od 20 čestica.

Grafikon 3.

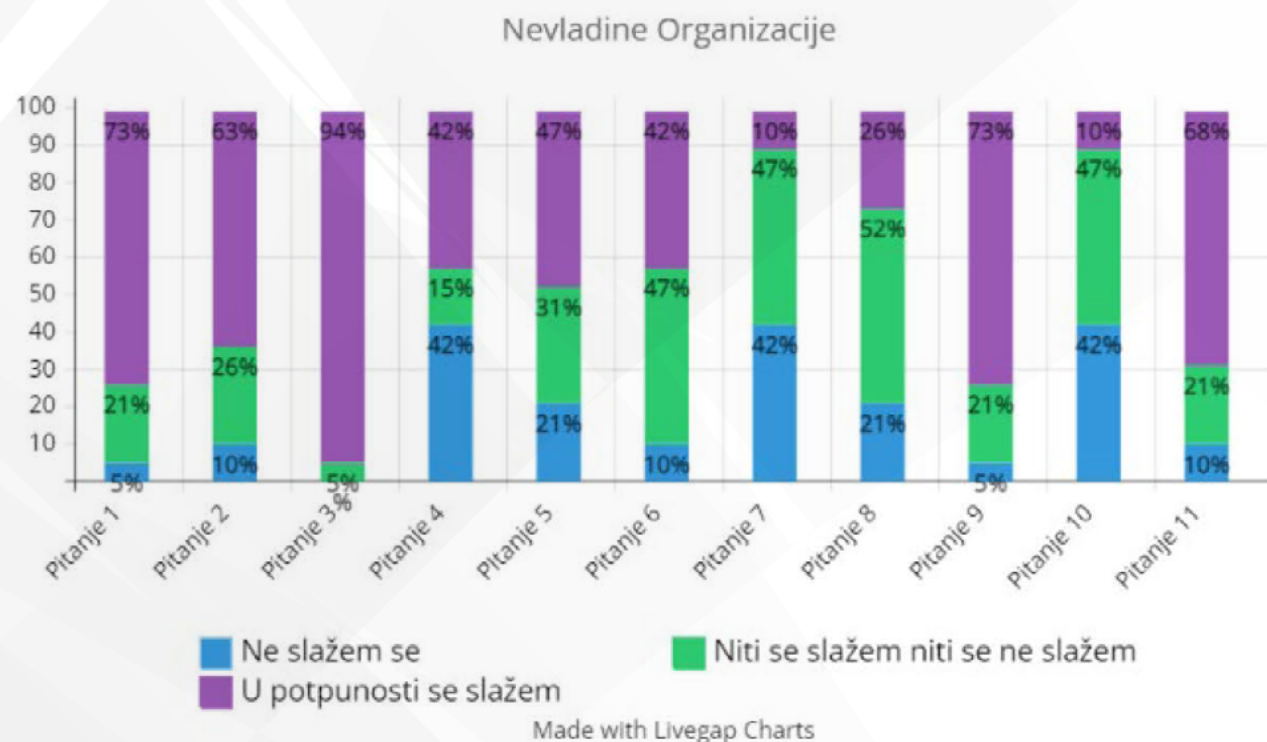
Obrada dobijenih podataka je izvršena putem google workspace, a tabela 3. predstavlja deskriptivne rezultate analize upitnika Ministarstva zdravstva KS i Kriznog štaba FBiH. Upitnik se sastojao od 20. čestica. Za razliku od prethodna dva upitnika, upitnik kreiran za ovu skupinu ispitanika sastojao se tek od dvije čestice koje se odnose lično na ispitanika, jedne neutralne čestice i 17 čestica koje su se odnosile na rad institucije iz koje ispitanici dolaze. Ovakav vid raspodjele čestica se vršio u svrhu dobivanja što iskrenijih i autentičnijih odgovora, kako ispitanik ne bi osjećao pritisak prilikom odgovaranja na pitanja. Iako su samo dva ispitanika učestvovala u istraživanju, upitnik ćemo smatrati validnim za ovo istraživanje, a ostatak ispitanika ćemo bodovati sa rezultatom 0 na sve tri ponuđene subskale. U obzir se mora uzeti činjenica da pored svih glavnih aktera u radu s migrantima Ministarstvo zdravstva KS i Krizni štab FBiH su nosili najveći dio odgovornosti kako za lokalno stanovništvo tako i za migrantsku populaciju. Čestice br. 1., br.2., br. 3., br.4., br.6., br. 7., br.8.,br.9., br.10., br. 11., br. 12., br.13., br. 14., br. 15., br. 18., br.19., br. 20., su se odnosile na tvrdnje o radu institucija ispitanika. Dok su čestice br. 16., i br. 17. čestice koje su odražavale lično ulogu ispitanika u svojim institucijama. Čestica br. 5., je neu-

tralna čestica. Analizirajući čestice koje su predstavljale rad i odgovor institucija iz kojih dolaze tokom pandemije COVID-19, u odnosu na rad sa migrantima i tražiteljima azila čestice br. 3., br.6.,br. 13., br. 14., br. 18. i br. 20. su ocjenjene sa najvećim skorom. Čestica br. 3. se odnosila na upošljavanje novih kadrova/zdravstvenih radnika koji bi se isključivo posvetili radu s migrantskom populacijom, s čime se ispitanici nisu složili i odgovorili su negativno. Čestica br. 6. se odnosila na mjere korištene za suzbijanje širenja virusa COVID- 19, te na izdavanje rješenja /prekršajnih naloga (rješenje o samoizolaciji), ispitanici su smatrali da niti i jedno rješenje nije izdato prema pripadnicima migrantske populacije. Čestica br. 13. se odnosila na prekršajne naloge (zaticanje lica na javnim površinama u vrijeme policijskog časa), ispitanici su najviše odgovarali sa niti se slažem niti se ne slažem. Ovakav rezultat se može pripisat malom uzorku i neupućenosti ispitanika u materiju. Nadalje, čestica br. 14. se odnosila na raspodjelu dezinfekcionih sredstva/zaštitnih sredstava i uzimanje migrantske populacije u obzir pri samoj podjeli istih, ispitanici su odgovorili negativno implicirajući da migrantska populacija nije uzimana u obzir. Čestica br. 18., se odnosila na svrsishodnost mjera izrečenih od strane Ministarstva i Kriznog štaba u odnosu na migrantsku populaciju, ispitanici su odgovorili negativno, odnosno mjere nisu uopće utjecale na migrantsku populaciju koja se neometano kretala čak i u vremenu policijskog sata ili kršila druge mjere propisane od strane pomenutih institucija. Čestica br. 20., se odnosi na ukupne podatke o tome koliki se broj migrantske populacije obratio kako bi primio bilo kakav vid pomoći psihološke /zdravstvene. Ostatak čestica u ovom upitniku se odnosio na ostala pitanja o poduzimanju mjera zaštite migrantske populacije tokom pandemije COVID-19, od strane Ministarstva zdravstva i Kriznog štaba ali većina njih je ocjenjeno sa najvećim pozitivnim ili najvećim negativnim skorom, ili negativnim i neutralnim odgovorom, a otvaraju neka od važnijih pitanja koja se odnose na odgovor ovih dviju institucija. Posmatrajući odgovore, isti se mogu tretirati kao oprečni stav ispitanika ali se ne mogu uzeti u obzir pri statističkoj analizi.

6.1.4. Nevladine organizacije

U tabeli 4. (u prilogu) i grafikonu 4. predstavljeni su deskriptivni rezultati analize upitnika za Nevladine organizacije koje su direktno uključene u rad s migrantskom populacijom.

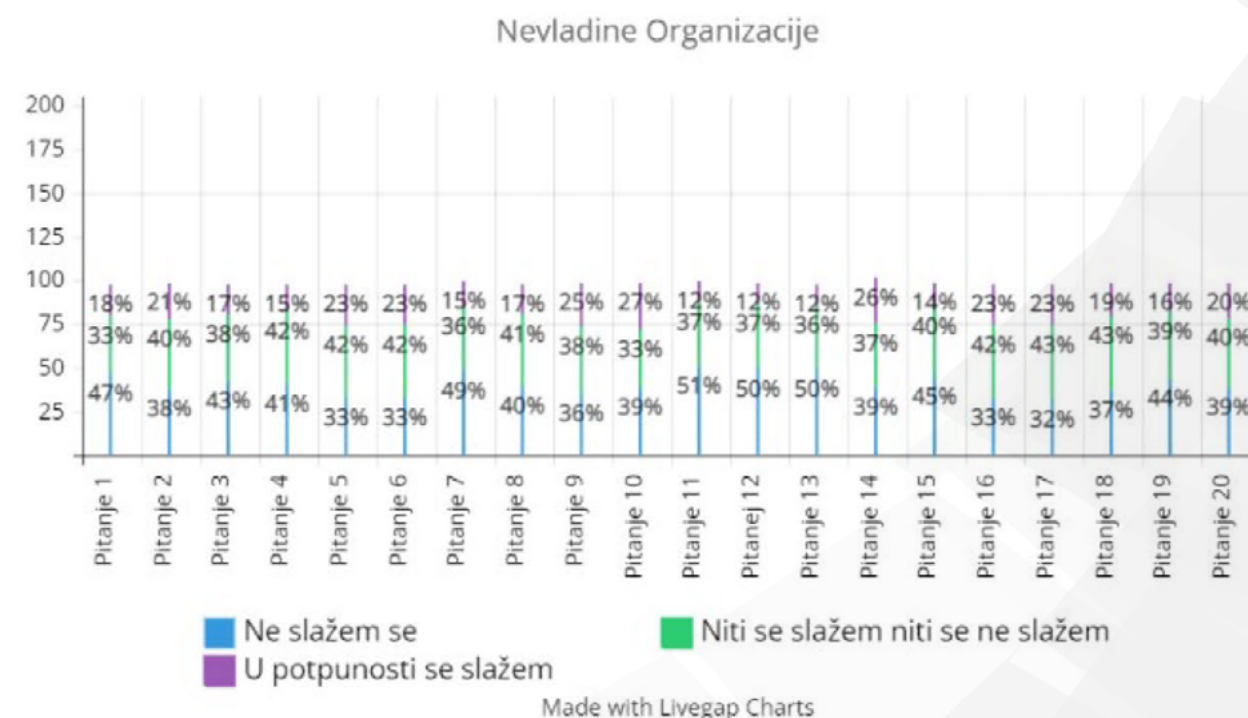

Grafikon 4.

Obrada dobijenih podataka je izvršena putem google workspace, a tabela 4. predstavlja deskriptivne rezultate analize upitnika NVO sektora. Upitnik se sastojao od 11. čestica. Čestice br. 1., br. 2., br. 3., br. 6., br. 9., i br. 11., jedne su od najveće bodovanih čestica i odnose se na stav ispitanika u odnosu na NVO iz koje dolazi, odnosno na reakciju njegove NVO u radu s migrantskom populacijom tokom pandemije COVID-19. Analizirajući rezultate počevši od čestice br. 1, ispitanici su odgovorili da je njihova NVO poduzela dodatne mjere (uposlila veći broj uposlenika, obezbjedila obuku uposlenicima za postupanje u kriznim situacijama, obezbjedila sredstva informisanja na jednom od arapskih jezika) u svrhu zaštite migranata, njih čak 73% od ukupnog broja ispitanih. Također ispitanici smatraju da je njihova NVO pružala migrantima adekvatnu liječničku pomoć oboljelim od virusa kao što je imao i ostatak populacije stanovništva BiH. Skoro 100% ispitanika je odgovorilo da je njihova organizacija odmah nabavila dezinfekciona sredstva i sredstva zaštite širenja virusa COVID-19, u svrhu zaštite migrantske populacije. Preko 50% ispitanika smatra da je njihova NVO pružila adekvatnu podršku u vidu ljekarske pomoći ili psihološke pomoći migrantskoj populaciji. Preko 50% ispitanika naglašava dobru međuinstitucionalnu saradnju od samih načela kako postupiti do obezbjeđivanja ljekarske podrške i izolatorija za pripadnike migrantske populacije. Ispitivanjem ličnog stava ispitanika i analizom čestica br.4., br.5., br.8., br.10., došli smo do podataka da uposlenici smatraju da migranti nisu imali adekvatnu pomoć državnih institucija, njih 47.4% i smatraju da su pripadnici migrantske populacije apsolutno bili prepušteni NVO sektoru. Slučajevi nasilja unutar migrantske populacije nisu bili niti uvećani niti umanjeni tokom pandemije COVID-19, sličan odgovor su dali i za kršenje ljudskih prava.

6.1.5. Migrantska populacija

U tabeli 5 (u prilogu) i grafikonu 5. predstavljeni su deskriptivni rezultati analize upitnika migrantske populacije i njihovi stavovi u odnosu na reakciju državnih institucija i NVO sektora spram njih tokom pandemije COVID-19.

Grafikon 5.

Obrada dobijenih podataka je izvršena putem google workspace, a tabela 5. predstavlja deskriptivne rezultate analize upitnika migrantske populacije. Upitnik se sastojao od 20. čestica. Sve čestice u upitniku odražavaju lični stav migranata o tome kakva je reakcija na njih bila od strane državnih institucija i NVO u odnosu na njih tokom pandemije COVID-19, od samog informisanja pa sve do primanja posljednjeg oblika brige liječenja i sl. U daljem tekstu uzimat će se u obzir najviše skorovane čestice. Čestica br. 1., odnosi se na informisanost migranata i tražitelja azila. S početka pandemije 47.6% ispitanika je odgovorilo da nije bilo upućeno u stanje pandemije, značenje virusa COVID-19, ni način na koji se prenosi ni koje su mjere zaštite koje treba poduzeti. Čestica br. 2., na pravila u prihvatnim centrima i posebna pravila u svrhu zaštite širenja pandemije. Čestica br. 3. se odnosi na to da su migrantskoj populaciji objašnjene mjere koje je donio Krizni štab o ograničenju kretanja, nošenju maski i druge relevantne promjene u skladu sa odlukama Kriznog štaba, njih 42.2% su neutralno odgovorili na ovo pitanje. Ispitanici njih 43.3% su naveli da su bili upućeni u odluke Kriznog štaba, i nije mi bilo jasno zašto mi je ograničena mogućnost kretanja. Čestica br. 4., se odnosila na to da li su migranti i tražitelji azila/korisnici osjetili veću netrpeljivost u vrijeme COVID-19 pandemije od strane bosansko-hercegovačkog stanovništva, njih 42.9% je odgovorilo neutralno niti jesu niti nisu. Čestica br. 5., se odnosila na prelazak i kretanje izvan teritorije BiH ispitanici su bodovali visokim skorom 45.5%, što se može protumačiti da nisu imali poteškoća kod prelaska BiH granice. Kada govorimo o odlascima u "game" i fizičkom i psihičkom zlostavljanju migrantske populacije od strane ljudi koji su predstavljali "zakon", njih 42.7% je odgovorilo sa niti se slažem niti se ne slažem, ovakav rezultat može ukazivati da je bilo zlostavljanja od strane ljudi koji su predstavljali zakon. Čestica br. 6., se odnosila na ulaz u prihvatni centar nakon povratka iz game-a i njih 42.7% je odgovorilo neutralno, što možemo pripisati situaciji odnosno od slučaja do slučaja. Obzirom da su se tokom pandemije COVID-19 morali proći trijažni obrasci pa da im je to predstavljalo poteškoću, ali svakako su imali pravo povratka u prihvatni centar u kojem su boravili. Statistički značajan rezultat se pokazao i na čestici br. 8., koja se odnosi na zlostavljanje (bilo koje) unutar migrantske populacije gdje smo isto dobili neutralan odgovor 41.7%

je navelo niti jeste niti nije, može ukazivati da neki jesu proživjeli neki vid zlostavljanja unutar svoje populacije, ali obzirom da nije namjerno precizirano koje, imali su slobodu pri odgovoru. Što se tiče higijene, čestica br. 9. u prihvatnim centrima i mjerama dezinfekcije, čišćenja prostora, oko 37 % ispitanika je odgovorilo sa niti se slažem niti se ne slažem. Čestica br. 10., se odnosila na tretiranje migrantske populacije u odnosu na tretman građana BiH 39 % ispitanika nije tretirano u vrijeme pandemije kao što su tretirani građani BiH, ali u odnosu na ostatak populacije smatraju da nisu tretirani kao manje vrijedni. Rezultati pokazuju da nije bilo fizičkih obračuna unutar migrantske populacije, čestica br. 12.. Ispitanici su visoko skorovali da nisu prisustvovali teškim oblicima nasilja, te da su takve stvari prevenirali uposlenici prihvatnih centara čestica br. 13. Dalje navode kako u prihvatnim centrima u kojima su boravili najviši skor prilikom bodovanja nisu imali izolatorije, čestica br. 14. Čestica br. 15. se odnosila na neki vid trgovine ljudima, 45.5 % ispitanika je odgovorilo da nešto takvo nisu doživjeli. Čestica br.16 se odnosila na osoblje kampa da li je bilo servilno i kako su se nosili i kome obraćali u situacijama kada bi imali poteškoću, 42.3 % ih je odgovorilo niti se slažu niti ne slažu. Čestica br. 17. se odnosila ponovno na mjere zaštite, na šta je većina ispitanika odgovorila neutralno. Čestica br. 18., se odnosila na mentalno zdravlje ispitanika njih 43.3 % je navelo niti jeste niti nije, što znači da je ipak došlo do promjene u mentalnom stanju ispitanika. Nije dolazilo do nasilja u porodici prema čestici br. 19., i negativnom odgovoru čak 44.5 % ispitanika. Tokom pandemije promatrajući česticu br. 20., nije došlo do promjene stanja u kojem su se migranti nalazili niti im je bilo gore a niti bolje, 40.2% ispitanika je bodovalo česticu sa niti jeste/niti nije.

VI. Zaključci i preporuke

Cilj ovog istraživanja jeste da ustanovimo reakciju državnih institucija i nevladinih organizacija u svrhu zaštite migranata i tražitelja azila u vrijeme COVID-19 pandemije, a s druge strane kako je migrantska populacija percipirala, primila pomoć, te njihov doživljaj same pandemije i sl. Također, cilj istraživanja je skrenuti pozornost na prednosti i nedostatke reakcije državnih institucija i nevladinih organizacija, te dati smjernice za buduća postupanja u sličnim situacijama, kako bi se olakšao boravak migranata i tražitelja azila na području Zapadnog Balkana.

Navedeni ciljevi svoju opravdanost su našli kroz istraživanje i razgovor sa glavnim akterima zaštite migranata i tražitelja azila u mješovitim migracijskim tokovima, kao i u direktnom razgovoru sa korisnicima usluga.

Upoređivanjem dobijenih rezultata vidimo da su postojala jasna pravila postupanja u kriznim situacijama od zaštite, pa do konačnih oblika zbrinjavanja migrantske populacije. Ono što je evidentno jeste da su sve državne institucije navele da nisu imale dovoljan broj uposlenih, kao ni dovoljno materijalno tehničkih sredstava kako bi obezbjedila dodatna sredstva zaštite i prisustvo na terenu. Kroz razgovore sa uposlenicima Centara za socijalni rad dolazimo do informacija da početkom proglašenja pandemije COVID-19, uopće nisu imali zaštitna i dezinfekciona sredstva, nego su im ista donirale međunarodne organizacije koje su se zatekle na terenu.

Ovo jasno ukazuje na nepripremljenost države s jedne strane i nemogućnost da usljed političkih i drugih pitanja adekvatno odgovori na vanredne situacije, što će se morati promijeniti ukoliko želimo spremno djelovati u narednom periodu. Osvrćući se na gore pomenute rezultate, možemo zaključiti da je najefektivnije i efikasnije u odgovoru na pandemijsku krizu reagovalo Ministarstvo sigurnosti BiH, Ministarstvo unutarnjih poslova FBiH i NVO sektor, od šest ispitivanih državnih institucija i četiri nevladine organizacije, dok su ostali svoj angažman objašnjavali nedovoljnim ljudskim resursima kao i neupućenosti u nadležnosti koju njihov sektor ima u reagovanju u mješovitim migracijskim tokovima kroz Bosnu i Hercegovinu.

Centri za socijalni rad su i pored svoje podkapacitiranosti i nedovoljnog broja stručnog kadra ipak uspješno odgovorili i reagovali kada se od njih tražila intervencija, naročito u slučajevima nasilja u porodici i zanemarivanja djece. Kada se govori o instituciji starateljstva rad se nastavljao bez prekida i uočeno je da su staratelji bili i više uključeni, svjesni rizika po djecu i radeći u cilju zaštite interesa i prava djeteta.

Iako su imali jasne principe i pravila postupanja u unutrašnjoj strukturi i organizaciji, migrantska populacija je većinski odgovarala da nisu bili upućeni u samo značenje virusa i nije općenito bila upućena u mjere zaštite, ograničavanja slobode kretanja i sl. Zabilježene su velike razlike u odgovorima kada se radi o zabrani kretanja van PPC i kršenje ovih pravila od strane pripadnika migrantske populacije. Međutim potrebno je naglasiti da nisu svi smješteni u PPC i nisu imali dovoljan pristup informacijama i u krajnjem slučaju ljekarskoj podršci. Kroz razgovor sa korisnicima PPC, kao i uposlenicima NVO koji u njima rade dolazimo do saznanja da se testiranje na COVID-19 nije ažurirano provodilo, te da ne postoji tačan broj oboljelih, zaraženih ili čak umrlih migranata u BiH, a vezano za pandemiju COVID-19.

Stoga je neophodno:

- Educirati pripadnike migrantske populacije o važnosti prepoznavanja simptoma COVID -19,
- Obezbijediti punktove za testiranje unutar PPC koji će biti dostupni 24/7,
- U saradnji sa međunarodnim organizacijama obezbijediti prisustvo lješkarskog tima i stručnog osoblja unutar PPC 24/7,
- Edukacija stručnog kadra u državnim institucijama o potrebi za njihovim jačim angažmanom i prisustvom,
- Bolja pripremljenost zdravstvenog sektora na odgovore u vanrednim situacijama,
- Izrada Smjernica za postupanje u kriznim situacijama kao odgovor na pandemiju COVID-19,
- Izrada Smjernica za postupanje prema ranjivim kategorijama migranata, naročito maloljetnicima bez pratnje, ženama i porodicama sa djecom.

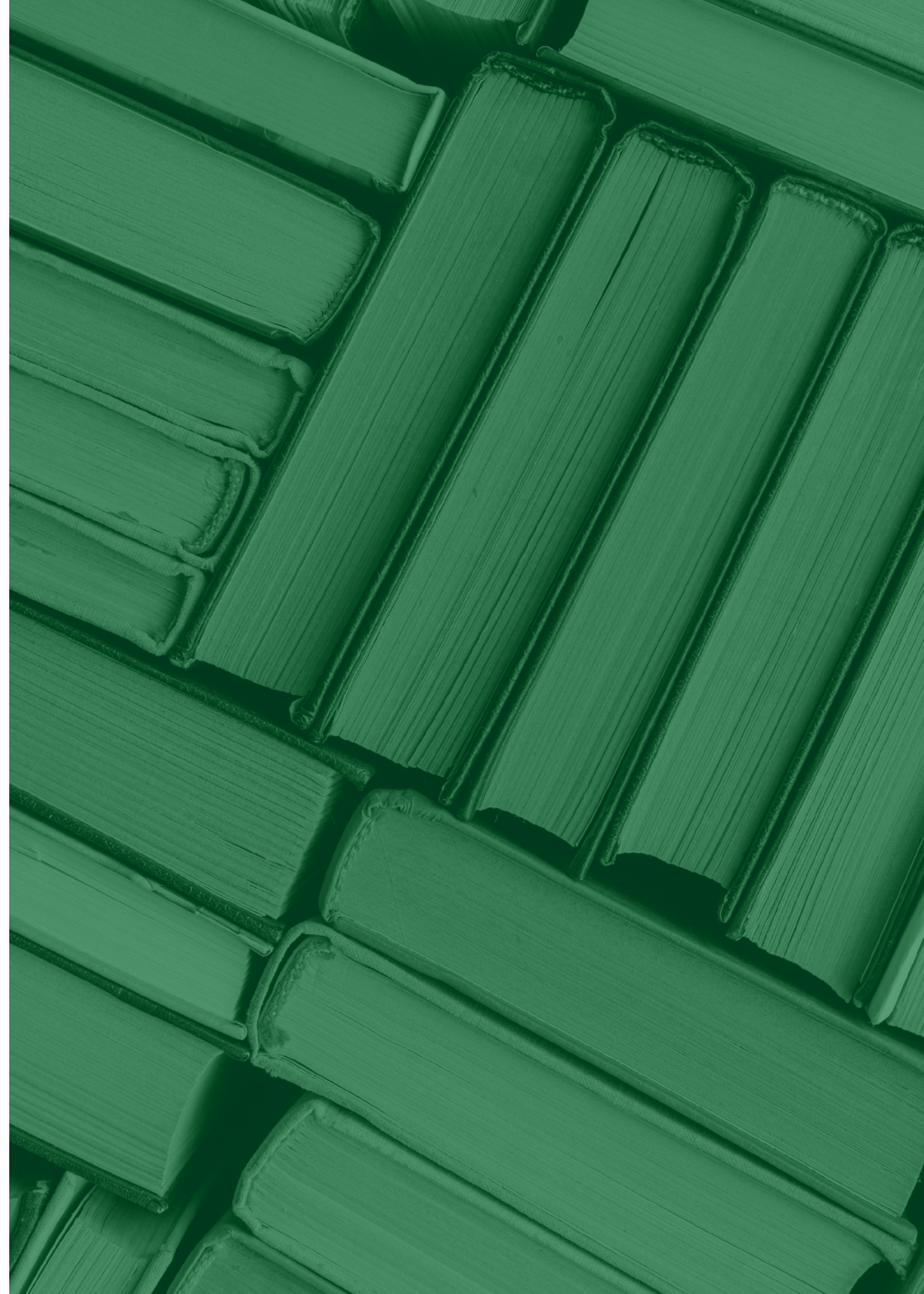
VII. Literatura

---

1. Ahmetašević and Mlinarević, Report, People on the move in Bosnia and Herzegovina in 2018: Stuck in the corridors in the EU, 2019
2. Ahmetašević, Report, People on move deprived of human rights, April 2020
3. Amnesty International et al, Press Release, Bosnia and Herzegovina: Systemic solutions and meaningful EU support, including safe pathways, could prevent recurring humanitarian emergencies, 12 January 2021.
4. Amnesty International, Article, Bosnia: Decision to confine thousands of migrants into camp inhumane and puts lives at risk, 27 March 2020
5. Aneks IV Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini potpisanog dana 14.12.1995. godine.
6. Associated Press, News article, Tensions grow as Bosnian authorities crack down on migrants, 27 August 2020
7. CoE Commissioner for Human Rights, Country visit statement, 6 December, 2019
8. Data collated using a semi-open questionnaire with a local respondent, August 2020
9. DRC, Border Monitoring Monthly Snapshot October, November 2021
10. Euronews, Article, What are the real reasons behind Bosnia's migrant crisis?, 20 January 2021
11. European Commission, Press Release, Bosnia and Herzegovina: EU allocates additional 3.5 million euros to support vulnerable refugees and migrants, 3 January 2021
12. Heinrich Boll Stiftung, Article, Refugee crisis in Bosnia: Political failure, violence and hatred, 13 October 2020
13. <http://www.facebook.com/supportformigrants>
14. <https://www.humanitarianresponse.info/en/applications/kobotoolbox>
15. <https://zzjzks.ba/2020/03/07/privremene-smjernice-za-ciscenje-u-ne-medicinskim-objektima-izlozenim-sars-cov-2/>
16. InfoMigrants, News article, Growing concern over treatment of migrants and refugees in Balkans, 4 June 2020
17. Informacija o stanju u oblasti migracija i azila u Bosni i Hercegovini za 2020.godinu, koja je pripremljena po zaključcima Vijeća ministara BiH sa 143.sjednice održane 25.05.2018.i prema Zaključku Vijeća ministra BiH sa 10.sjednice održane 30.06.2020. godine. Dostavljena 29.04.2021.godine. str.2.
18. IOM, Information Sheet, Information on the implementation of the projects related to Emergency Response to the Migrant and Refugee Situation in Bosnia and Herzegovina funded by the European Union, 31 January 2021
19. IOM, Rječnik pojmova o migracijama; Međunarodno pravo na migracije, serija zakona br.25., 2011.
20. Izvještaj o radu Službe za poslove sa strancima, 2021.godina
21. Konvencija Vijeća Evrope o borbi protiv trgovine ljudima
22. Krivični zakon BiH – „Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“,br.3/2003,32/2003-ispravka 37/2003, 54/2004, 61/2004, 30/2005, 55/2006, 47/2014, 22/2015, 40/2015,35/2018 i 46/21 od 27.07.2021.Odluka Visokog predstavnika za BiH
23. Krivični zakon Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine - "Službeni glasnik Brčko distrikta

- BiH", br. 19/2020
24. Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine – „Službene novine Federacije BiH“, br.36/2003,21/2004 – ispravka 69/2004, 18/2005, 42/2012, 42/2011, 59/2014, 76/2014, 46/2016 i 75/2017
  25. Krivični zakonik Republike Srpske –“Sl. glasnik RS”, br. 64/2017, 104/2018 - odluka US, 15/2021 i 89/2021
  26. OSCE Misija u BiH, Izvještaj/Procjena situacije u vezi sa migrantima i izbjeglicama u Bosni i Hercegovini Pregled djelovanja ključnih aktera na terenu, 25.septembar 2018.
  27. Pravilnik o zaštiti stranaca trgovine ljudima, Službeni glasnik BiH, br. 79/16.
  28. Situacija izbjeglica i migranata u BiH, Inicijalna multiklasterska/višesektorska brza procjena, http://ba.one.un.org/content/unct/bosnia_and_herzegovina/en/home/publications/the-multi-cluster--sector-initial-rapid-assessment--mira.html
  29. Statewatch, Briefing, External action: Frontex operations outside the EU, 11 March 2021.
  30. Statut Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, “Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH”, br. 17/08 i 39/09.
  31. Strategija Ministarstva sigurnosti BiH i Akcioni plan u oblasti migracija i azila 2016-2020
  32. Strategija u oblasti migracija i azila (2021-2025) Prednacrt, juni 2021.godine. Pogledati: PREDNACRT „Strategija u oblasti migracija i azila“ ...<https://ekonsultacije.gov.ba>
  33. Transit country in crisis – The deteriorating shelter situation in Bosnia and Herzegovina
  34. UNHCR, Refugee Brief 11 December 2019
  35. Ustav Federacije BiH „Službene novine Federacije BiH“ br. 1/94, 13/97, 16/02, 22/02, 52/02, 18/03, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04,72/05, 71/05, 88/08.
  36. Ustav Republike Srpske, „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 21/9 – pročišćeni tekst, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96,21/96, 21/02, 26/02, ispravak, 30/02, ispravak, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05 i 48/11
  37. Zakon o azilu, “Službeni glasnik BiH”, broj 11/16; Ispravka Zakona o azilu, “Službeni glasnik BiH”, broj 16/16.
  38. Zakon o državljanstvu Bosne i Hercegovine, “Službeni glasnik BiH”, br. 4/97, 13/97, 41/02, 6/03 i 14/03.
  39. Zakon o graničnoj kontroli, “Službeni glasnik BiH”, br. 53/09, 54/10 i 47/14.
  40. Zakon o graničnoj policiji Bosne i Hercegovine, “Službeni glasnik BiH”, br. 50/04, 27/07 i 59/09
  41. Zakon o organizaciji i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija Kantona Sarajevo, („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 2/12-Prečišćeni tekst, 41/12, 8/15)
  42. Zakon o policijskim službenicima Bosne i Hercegovine, “Službeni glasnik BiH”, br. 27/04, 63/04, 5/06, 58/06, 15/08, 63/08,35/09 i 7/12.
  43. Zakon o Službi za poslove sa strancima, Službeni glasnik br. 54/05.
  44. Zakon o strancima, “Službeni glasnik BiH”, 88/15.

VIII. Prilozi

PRILOG

Upitnik br. 1.

MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA I MINISTARSTVO SIGURNOSTI

UPUTA

Svako pitanje pažljivo pročitajte i odgovorite na njega tako da zaokružite jedan od brojeva.

Nema teških pitanja. Nema ni pogrešnih odgovora.

Odgovarajte brzo i ne razmišljajte predugo o postavljenim pitanjima.

1. Tokom pandemije, poseban fokus djelovanja u nadležnosti naših ministarstava, i zasebnih jedinica bio je usmjeren na migrantsku populaciju (imali su jasne upute, materijal i službena lica su ulagala kako bi im se predstavila ozbiljnost trenutne situacije).	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
2. Migrantima su naša ministarstva, onoliko koliko su bila u mogućnosti, raspoređivala dio prikupljenih sredstava tako da se uzimala u obzir i migrantska populacija.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
3. Migranti su podjednako tretirani tokom pandemije COVID-19 kao i ranije.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
4. Imao/la sam strah za vlastitu sigurnost i zaštitu od COVID-19 virusa tako da sam tokom obavljanja posla ulagao/la minimalne napore u radu s migrantima.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
5. Tokom pandemije granice BiH su dodatno bile osigurane i zaštićene.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
6. Moje kolege su imale potpunu opremu i dezinfekciona sredstva, posebno oni u radu sa migrantima.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
7. Uposlenici su imali jasnu uputu i protokole postupanja s migrantima tokom pandemije COVID-19.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se neslažem	3 u potpunosti se slažem
8. Tokom pandemije bio/la sam u izravnom kontaktu sa migrantskom populacijom.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
9. Ministarstva i Krizni štab, u saradnji sa kampovima sa migrantima su imala jasna načela postupanja, obezbijedene izolatorne prostore i potpunu zdravstvenu brigu.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
10. Nismo imali dovoljno radne snage niti kapaciteta da se nosimo sa radom migrantske populacije tokom COVID-19 pandemije.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem

MOLIMO VAS, PROVJERITE JESTE LI ODGOVORILI NA SVA PITANJA!

Tabela 1.

Ministarstvo sigurnosti i Ministarstvo unutrašnjih poslova	Ne slažem se.	Niti se slažem niti se ne slažem.	U potpunosti se slažem.
Tokom pandemije, poseban fokus djelovanja u nadležnosti naših ministarstva i zasebnih jedinica bio je usmjeren na migrantsku populaciju(imali su jasne upute, materijale, i službena lica su ulagala kako bi im se predstavila ozbiljnost situacije)	14.3 %, 1 ispitanik	42.9 % 3 ispitanika	42.9 % 3 ispitanika
Migrantima su naša ministarstva, onoliko koliko su bila u mogućnosti,raspoređivala dio prikupljenih sredstava tako da su uzimala u obzir i migrantska populacija	14.3 %, 1 ispitanik	42.9 % 3 ispitanika	42.9 % 3 ispitanika
Migranti su podjednako tretirani tokom pandemije kao i ranije.	14.3 %, 1 ispitanik	28.6 % 2 ispitanika	57.1 % 4 ispitanika
Imao/la sam strah za vlastitu sigurnost i zaštitu od COVID-19 virusa tako da sam tokom obavljanja posla ulagao/la minimalne napore u radu s migrantima.	71.4 %, 5 ispitanika	28.6 %, 2 ispitanika	0.0 %, Niti jedan ispitanik
Tokom pandemije granice BiH su bile dodatno osigurane i zaštićene.	85.7%, 6 ispitanika	14.3 %, 1 ispitanik	0.0 %, Niti ijedan ispitanik
Moje kolege su imale potpunu opremu i dezinfekciona sredstva, posebno oni u radu sa migrantima.	0.0 %, Niti jedan ispitanik	42.9%, 6 ispitanika	57.1%, 4 ispitanika
Uposlenici su imali jasnu uputu i protokole postupanja s migrantima tokom pandemije COVID-19.	14.3 %, 1 ispitanik	28.6 %, 2 ispitanika	57.1 % 4 ispitanika
Tokom pandemije bio/la sam u izravnom kontaktu sa migrantskom populacijom.	0.0 %, Niti jedan ispitanik	14.3 %, 1 ispitanik	87.7%, 6 ispitanika
Ministarstva i Krizni štab, u saradnji sa kampovima sa migrantima su imala jasna načela postupanja, obezbijedene izolatorne prostore i potpunu zdravstvenu brigu.	28.6 %, 2 ispitanika	14.3 %, 1 ispitanik	57.1 % 4 ispitanika
Nismo imali dovoljno radne snage niti kapaciteta da se nosimo sa radom migrantske populacije tokom COVID-19 pandemije.	14.3 %, 1 ispitanik	14.3 %, 1 ispitanik	71.4%, 5 ispitanika

Upitnik br. 2.

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I

UPUTA

Svako pitanje pažljivo pročitajte i odgovorite na njega tako da zaokružite jedan od brojeva.

Nema teških pitanja. Nema ni pogrešnih odgovora.

Odgovarajte brzo i ne razmišljajte predugo o postavljenim pitanjima.

1. Tokom pandemije, poseban fokus djelovanja CRS je usmjeren na migrantsku populaciju.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
2. Sva prikupljena sredstva u vidu pomoći pravilno su raspoređena uzimajući u obzir migrantsku populaciju.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
3. Tokom COVID-19 povećana je potreba za terenskim posjetama kampovima radi direktne zaštite djece.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
4. Imamo podatke koji ukazuju na porast kršenja ljudskih prava tokom pandemije u vezi sa migrantima.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
5. Svi centri za socijalni rad, pored rada sa BiH populacijom, stavljeni su u rad i na raspolaganje migrantskoj populaciji.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
6. Nismo imali dovoljno kapaciteta za rad sa lokalnim stanovništvom samim tim nismo mogli pružiti adekvatnu podršku migrantskoj populaciji.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
7. Fizičko i psihičko nasilje koje je zavedeno u CRS (prijava) je uvećano kako kod lokalnog stanovništva tako i kod migrantske populacije.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
8. Nije mi poznato da CRS ima nadležnosti za rad s migrantima uopšte, a kamoli tokom pandemije.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
9. Uposlenici su imali jasne protokole i obezbijedena sredstva kako bi pružili pomoć i podršku migrantima.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
10. Tokom pandemije COVID-19, nismo bili u kontaktu sa migrantskom populacijom.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
11. Ministarstva i Krizni štab, u saradnji sa kampovima sa migrantima, su imala jasna načela postupanja, obezbijedene izolatorne prostore i potpunu zdravstvenu brigu.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem

MOLIMO VAS, PROVJERITE JESTE LI ODGOVORILI NA SVA PITANJA!

Tabela br. 2.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice KS i Službe socijalne zaštite	Ne slažem se.	Niti se slažem niti se ne slažem.	U potpunosti se slažem.
Tokom pandemije, poseban fokus djelovanja CRS je usmjeren na migrantsku populaciju.	58.3 %, 7 ispitanika	33.3 %, 4 ispitanika	8.3 %, 1 ispitanik
Sva prikupljena sredstva u vidu pomoći pravilno su raspoređena uzimajući u obzir migrantsku populaciju.	41.7 %, 5 ispitanika	33.3 %, 4 ispitanika	25.0 %, 3 ispitanika
Uposlenici su imali jasne protokole i obezbijedena sredstva kako bi pružili pomoć i podršku migrantima.	16.7 %, 2 ispitanika	58.3 %, 7 ispitanika	25.0 %, 3 ispitanika
Imamo podatke koji ukazuju na porast kršenja ljudskih prava tokom pandemije u vezi sa migrantima.	16.7 %, 2 ispitanika	58.3 %, 7 ispitanika	25.0 %, 2 ispitanika
Svi centri za socijalni rad, pored rada sa BiH populacijom, stavljeni su u rad i na raspolaganje migrantskoj populaciji	41.7 %, 5 ispitanika	41.7 %, 5 ispitanika	16.6 %, 2 ispitanika
Nismo imali dovoljno kapaciteta za rad sa lokalnim stanovništvom samim tim nismo mogli pružiti adekvatnu podršku migrantskoj populaciji.	16.7 %, 2 ispitanika	33.3 %, 4 ispitanika	50.0 %, 6 ispitanika
Fizičko i psihičko nasilje koje je zavedeno u CRS (prijava) je uvećano kako kod lokalnog stanovništva tako i kod migrantske populacije.	33.3 %, 4 ispitanika	33.3 %, 4 ispitanika	33.3 %, 4 ispitanika
Nije mi poznato da CRS ima nadležnosti za rad s migrantima uopšte, a kamoli tokom pandemije.	75.0 %, 9 ispitanika	25.0 %, 3 ispitanika	0.0 %, 0 ispitanika
Uposlenici su imali jasne protokole i obezbijedena sredstva kako bi pružili pomoć i podršku migrantima.	58.3 %, 7 ispitanika	8.3 %, 1 ispitanik	33.3 %, 4 ispitanika
Tokom pandemije COVID-19, nismo bili u kontaktu sa migrantskom populacijom.	75.0 %, 9 ispitanika	8.3 %, 1 ispitanik	16.7 %, 2 ispitanika
Ministarstva i Krizni štab, u saradnji sa kampovima sa migrantima, su imala jasna načela postupanja, obezbijedene izolatorne prostore i potpunu zdravstvenu brigu	25.0 %, 3 ispitanika	50.0 %, 6 ispitanika	25.0 %, 3 ispitanika

Upitnik br. 3.

MINISTARSTVO ZDRAVLJA I KRIZNI ŠTAB

UPUTA

Svako pitanje pažljivo pročitajte i odgovorite na njega tako da zaokružite jedan od brojeva. Nema teških pitanja. Nema ni pogrešnih odgovora. Odgovarajte brzo i ne razmišljajte predugo o postavljenim pitanjima.

1. S početka pandemije za stanovništvo BiH, jasno i precizno su izdate mjere i protokoli postupanja sa populacijom u pokretu od strane Ministarstva zdravlja.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
2. Migrantima kao i ostatak populacije su imali mogućnost dobiti relevantne informacije, upute kao i dezinfekciona sredstva kao vid zaštite.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
3. Tokom pandemije uposlen je veći broj ljekara koji bi isključivo pomagali migrantskoj populaciji tokom pandemije, tj. ljekari koji su išli na ispomoć u kamp.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
4. Migrantima su tokom pandemije tretirani kao i ostatak stanovništva u BiH.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
5. Granice BiH nisu nešto značajnije bile osigurane nego uobičajeno.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
6. Tokom pandemije izdato je preko 100 rješenja za samoizolaciju migrantskoj populaciji.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
7. Ministarstva u saradnji sa kampovima sa migrantskom populacijom su imala jasna načela postupanja, obezbijedene izolatorne prostore i potpunu zdravstvenu brigu.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
8. Ministarstvo je u sklopu svoje nadležnosti obezbijedilo obuku za uposlenike koji su u neposrednom kontaktu sa migrantskom populacijom u svrhu sprečavanja širenja COVID-19 (osoblje u kampovima, granična policija, PU...)	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
9. Postoji tačan broj preminulih i izliječenih osoba migrantske populacije.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
10. Podjednako za sve strane državljanima i migrantskoj populaciji je obezbijedeno testiranje na COVID-19.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
11. Pri nabavi vakcine uzimao se u obzir broj migranata i planirana je vakcinacija njih kao ranjive skupine.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
12. S početkom pandemije pored zaštite BiH stanovništva u fokus je stavljena i migrantska populacija, mjere/tekstovi/uputstva i način zaštite bio je objavljen na njima razumljivom načinu.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
13. Tokom pandemije izdavali su se prekršajni nalozi osobama koje su zalicane mimo kampa.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
14. Prilikom podjele dezinfekcionih sredstava u obzir se uzimala i migrantska populacija kao jedna od ranjivijih kategorija.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
15. Migrantska populacija je bila adekvatno obezbijedena sa izolatorijima, dovoljnom količinom hrane.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
16. Situacija u BiH je bila zastrašujuća: nije se moglo misliti o migrantima, jer nije bilo dovoljno zaštitnih maski ni za lokalno stanovništvo.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
17. U periodu od marta 2020. pa do danas uposlen je dodatno broj volontera pri Kriznom štabu koji su radili samo na pomoći migrantima.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
18. Mjere zaštite izdate od strane Kriznog štaba su bile svrsishodne za migrante i poslužile su manjem broju obojelih unutar migrantske populacije.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
19. Pri planiranju programa zaštite stanovništva osigurana je adekvatna zdravstvena zaštita, po hitnoj proceduri za migrante kao ugroženu kategoriju ljudi, ili im je osigurana psihološka podrška u kampu.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
20. U Kriznom štabu postoje podaci o tome koliko migranata se obratilo na bilo koji način (telefon, e-mail) za pomoć tokom COVID-19.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem

MOLIMO VAS, PROVJERITE JESTE LI ODGOVORILI NA SVA PITANJA!

Tabela br. 3.

Ministarstvo zdravstva i krizni štab	Ne slažem se.	Niti se slažem niti se ne slažem.	U potpunosti se slažem.
1. S početka pandemije za stanovništvo BiH, jasno i precizno su izdate mjere i protokoli postupanja sa populacijom u pokretu od strane Ministarstva zdravlja.	50.0 %, 1 ispitanik	0.0 %, 0 ispitanika	50.0 %, 1 ispitanika
2. Migranti kao i ostatak populacije su imali mogućnost dobiti relevantne informacije, upute kao i dezinfekciona sredstva kao vid zaštite.	50.0 %, 1 ispitanik	50.0 %, 1 ispitanika	0.0 %, 0 ispitanika
3. Tokom pandemije uposlen je veći broj ljekara koji bi isključivo pomagali migrantskoj populaciji tokom pandemije, tj. ljekari koji su išli na ispomoć u kamp.	100.0 %, 2 ispitanika	0.0 %, 0 ispitanika	0.0 %, 0 ispitanika
4. Migranti su tokom pandemije tretirani kao i ostatak stanovništva u BiH.	50.0 %, 1 ispitanik	50.0 %, 1 ispitanik	0.0 %, 0 ispitanika
5. Granice BiH nisu nešto značajnije bile osigurane nego uobičajeno.	50.0 %, 1 ispitanik	0.0 %, 0 ispitanika	50.0 %, 1 ispitanik
6. Tokom pandemije izdato je preko 100 rješenja za samoizolaciju migrantskoj populaciji.	100.0 %, 2 ispitanika	0.0 %, 0 ispitanika	0.0 %, 0 ispitanika
7. Ministarstva u saradnji sa kampovima sa migrantskom populacijom su imala jasna načela postupanja, obezbjeđene izolatorne prostore i potpunu zdravstvenu brigu.	50.0 %, 1 ispitanik	0.0 %, 0 ispitanika	50.0 %, 1 ispitanik
8. Ministarstvo je u sklopu svoje nadležnosti obezbijedilo obuku za uposlenike koji su u neposrednom kontaktu sa migrantskom populacijom u svrhu sprečavanja širenja COVID-19 (osoblje u kampovima, granična policija, PU...)	50.0 %, 1 ispitanik	0.0 %, 0 ispitanika	50.0 %, 1 ispitanik
9. Postoji tačan broj preminulih i izliječenih osoba migrantske populacije.	50.0 %, 1 ispitanik	0.0 %, 0 ispitanika	50.0 %, 1 ispitanik
10. Podjednako za sve strane državljane i migrantskoj populaciji je obezbijedeno testiranje na COVID-19.	50.0 %, 1 ispitanik	0.0 %, 0 ispitanika	50.0 %, 1 ispitanik
11. Pri nabavci vakcine uzimao se u obzir broj migranata i planirana je vakcinacija njih kao ranjive skupine.	50.0 %, 1 ispitanik	0.0 %, 0 ispitanika	50.0 %, 1 ispitanik
12. S početkom pandemije pored zaštite BiH stanovništva u fokus je stavljena i migrantska populacija, mjere/tekstovi/uputstva i način zaštite bio je objavljen na njima razumljivom načinu.	50.0 %, 1 ispitanik	50.0 %, 1 ispitanik	0.0 %, 0 ispitanika
13. Tokom pandemije izdavali su se prekršajni nalozi osobama koje su zaticane mimo kampa.	0.0 %, 0 ispitanika	100.0 %, 2 ispitanika	0.0 %, 0 ispitanika
14. Prilikom podjele dezinfekcionih sredstava u obzir se uzimala i migrantska populacija kao jedna od ranjivijih kategorija.	100.0 %, 2 ispitanika	0.0 %, 0 ispitanika	0.0 %, 0 ispitanika
15. Migrantska populacija je bila adekvatno obezbijedena sa izolatorijima, dovoljnom količinom hrane.	0.0 %, 0 ispitanika	50.0 %, 1 ispitanik	50.0 %, 1 ispitanik
16. Situacija u BiH je bila zastrašujuća; nije se moglo misliti o migrantima, jer nije bilo dovoljno zaštitnih maski ni za lokalno stanovništvo.	50.0 %, 1 ispitanik	50.0 %, 1 ispitanik	0.0 %, 0 ispitanika
17. U periodu od marta 2020. pa do danas uposlen je dodatan broj volontera pri Kriznom štabu koji su radili samo na pomoći migrantima.	50.0 %, 1 ispitanik	50.0 %, 1 ispitanik	0.0 %, 0 ispitanika
18. Mjere zaštite izdate od strane Kriznog štaba su bile svrsishodne za migrante i poslužile su manjem broju oboljelih unutar migrantske populacije.	100.0 %, 2 ispitanika	0.0 %, 0 ispitanika	0.0 %, 0 ispitanika
19. Pri planiranju programa zaštite stanovništva osigurana je adekvatna zdravstvena zaštita, po hitnoj proceduri za migrante kao ugroženu kategoriju ljudi, ili im je osigurana psihološka podrška u kampu.	50.0 %, 1 ispitanik	0.0 %, 0 ispitanika	50.0 %, 1 ispitanik
20. U Kriznom štabu postoje podaci o tome koliko migranata se obratilo na bilo koji način (telefon, e-mail) za pomoć tokom COVID-19.	100.0 %, 2 ispitanika	0.0 %, 0 ispitanika	0.0 %, 0 ispitanika

Upitnik br. 4.

NVO

UPUTA

Svako pitanje pažljivo pročitajte i odgovorite na njega tako da zaokružite jedan od brojeva.

Nema teških pitanja. Nema ni pogrešnih odgovora.

Odgovarajte brzo i ne razmišljajte predugo o postavljenim pitanjima.

1. S početka pandemije moja NVO je poduzela dodatne mjere (uposila veći broj uposlenika, obezbijedila obuku uposlenicima za postupanje u kriznim situacijama, obezbijedila sredstva informisanja na jednom od arapskih jezika) u svrhu zaštite migranata.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
2. Migranti su imali jednako dobru liječničku pomoć i podršku kao i ostatak stanovništva.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
3. Moja organizacija je odmah pribavila dezinfekciona sredstva za migrante.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
4. Tokom pandemije djelovali smo spontano i čini mi se da je veliki broj uposlenika moje organizacije bio izložen COVID-19 i da je veliki postotak obolio.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
5. Migranti nisu imali adekvatnu podršku institucija tokom pandemije, apsolutno su bili prepušteni NVO.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
6. Tokom pandemije imali smo dovoljan broj izolatorija.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
7. Migranti kao i ostatak populacije su poštovali mjere Kriznog štaba (izolacija, odstojanje, policijski sat...)	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
8. Tokom pandemije nije bio povećan broj nasilja unutar migrantskih skupina nego inače.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
9. Moja organizacija je omogućila adekvatnu pomoć i podršku (ljekari, psiholozi) migrantskoj populaciji.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
10. Tokom pandemije povećao se broj kršenja ljudskih prava koji je bio posebno izražen na migrantskoj populaciji.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
11. NVO u saradnji sa Ministarstvom i Kriznim štabom su imala jasna načela postupanja, obezbijedene izolatorne prostore i potpunu zdravstvenu brigu.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem

MOLIMO VAS, PROVJERITE JESTE LI ODGOVORILI NA SVA PITANJA!

Tabela br. 4.

NVO	Ne slažem se.	Niti se slažem niti se ne slažem.	U potpunosti se slažem.
1. S početka pandemije moja NVO je poduzela dodatne mjere (uposlila veći broj uposlenika, obezbijedila obuku uposlenicima za postupanje u kriznim situacijama, obezbijedila sredstva informisanja na jednom od arapskih jezika) u svrhu zaštite migranata.	5.3 %, 1 ispitanik	21.1 %, 4 ispitanika	73.7 %, 14 ispitanika
2. Migranti su imali jednako dobru liječničku pomoć i podršku kao i ostatak stanovništva.	10.5 %, 2 ispitanika	26.3 %, 5 ispitanika	63.2 %, 12 ispitanika
3. Moja organizacija je odmah pribavila dezinfekciona sredstva za migrante.	0.0 %, 0 ispitanika	5.3 %, 1 ispitanik	94.7 %, 18 ispitanika
4. Tokom pandemije djelovali smo spontano i čini mi se da je veliki broj uposlenika moje organizacije bio izložen COVID-19 i da je veliki postotak obolio.	42.1 %, 8 ispitanika	15.8 %, 3 ispitanika	42.1 %, 8 ispitanika
5. Migranti nisu imali adekvatnu podršku institucija tokom pandemije, apsolutno su bili prepušteni NVO.	21.1 %, 4 ispitanika	31.6 %, 6 ispitanika	47.4 %, 9 ispitanika
6. Tokom pandemije imali smo dovoljan broj izolatorija.	10.5 %, 2 ispitanika	47.4 %, 9 ispitanika	42.1 %, 8 ispitanika
7. Migranti kao i ostatak populacije su poštovali mjere Kriznog štaba (izolacija, odstojanje, policijski sat...)	42.1 %, 8 ispitanika	47.4 %, 9 ispitanika	10.5 %, 2 ispitanika
8. Tokom pandemije nije bio povećan broj nasilja unutar migrantskih skupina nego inače.	21.1 %, 4 ispitanika	52.6 %, 10 ispitanika	26.3 %, 4 ispitanika
9. Moja organizacija je omogućila adekvatnu pomoć i podršku (ljekari, psiholozi) migrantskoj populaciji.	5.3 %, 1 ispitanik	21.1 %, 4 ispitanika	73.7 %, 14 ispitanika
10. Tokom pandemije povećao se broj kršenja ljudskih prava koji je bio posebno izražen na migrantskoj populaciji.	42.1 %, 8 ispitanika	47.4 %, 9 ispitanika	10.5 %, 2 ispitanika
11. NVO u saradnji sa Ministarstvima i Kriznim štabom su imala jasna načela postupanja, obezbijedene izolatorne prostore i potpunu zdravstvenu brigu.	10.5 %, 2 ispitanika	21.1 %, 4 ispitanika	68.4 %, 13 ispitanika

Upitnik br. 5.

MIGRANTI/KORISNICI

UPUTA

Svako pitanje pažljivo pročitajte i odgovorite na njega tako da zaokružite jedan od brojeva.

Nema teških pitanja. Nema ni pogrešnih odgovora.

Odgovarajte brzo i ne razmišljajte predugo o postavljenim pitanjima.

1. S početka pandemije bio/la sam jasno upućen/a u samo značenje virusa COVID-19 u smislu kako se prenosi i koje mjere zaštite treba poduzimati.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
2. U kampu u kojem boravim su uveli posebna pravila u svrhu zaštite širenja pandemije, objašnjene su nam mjere koje je donio Krizni štab o ograničenju kretanja, nošenju maski i druge relevantne promjene u skladu sa odlukama Kriznog štaba.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
3. Nisam bio/la upućen/a u odluke Kriznog štaba, i nije mi bilo jasno zašto mi je ograničena mogućnost kretanja.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
4. Više nego ranije osjetio/la sam netrpeljivost bosansko-hercegovačkog stanovništva prema migrantskoj populaciji.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
5. Nekoliko puta tokom trajanja naredbi Kriznog štaba sam pokušao/la preći granicu BiH sa državama iz regiona, međutim svaki pokušaj je bio neuspješan jer su uvedene mjere pooštrenja prelazaka.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
6. Tokom pokušaja "game-a" više puta sam bio/la fizički i psihički zlostavljan/a od strane ljudi koji su predstavljali "zakon".	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
7. Pri povratku iz "game-a" zabranjen mi je pristup kampu.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
8. Zbog nemogućnosti kretanja mimo kampa više puta sam bio/la izložen/a iskorištavanju od strane migrantske populacije u kampu.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
9. Higijena u kampu je povećana; češće smo se kupali, nosili zaštitnu opremu i vršena je redovna dezinfekcija prostora u kojima smo boravili.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
10. Tretiran/a sam u skladu sa svim svojim pravima kao i drugi građani BiH.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem

11. Tretiran/a sam kao manje vrijedna osoba u odnosu na ostatak populacije.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
12. U kampu u kojem sam boravio/la često je dolazilo do prepirki i fizičkih obračuna među migrantskom populacijom.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
13. Mislim da uposlenici kampa nisu poduzeli adekvatne mjere kako bi nas zaštitili, svjedočio/la sam se teškim oblicima COVID-19 zaraze, pa čak i smrtnim slučajevima kod migrantske populacije.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
14. U kampu u kojem sam boravio/la postojao je izolatorij i objašnjena nam je njegova svrha.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
15. Tokom pandemije bio/la sam primoran/a stupiti u neki vid partnerskog odnosa.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
16. U situacijama kada sam bio/la u nevolji, čak i u situacijama kada je bila upitna moja sigurnost znao/la sam kome se trebam obratiti za pomoć.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
17. Tokom pandemije, pored mjera kako se zaštititi, upozoravani smo i jasno smo znali kako se zaštititi od bilo kojeg vida eksploatacije.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
18. Moje psihičko zdravlje usljed posljedica pandemije COVID-19 znatno je narušeno u odnosu na ranije.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
19. Zbog nemogućnosti kretanja bio/la sam žrtva nasilja u porodici.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem
20. Tokom pandemije mi je bilo isto stanje u kojem sam se nalazio/la u odnosu na ranije.	1 ne slažem se	2 niti se slažem niti se ne slažem	3 u potpunosti se slažem

MOLIMO VAS, PROVJERITE JESTE LI ODGOVORILI NA SVA PITANJA!

Tabela br. 5.

MIGRANTS/MIGRANTI	Ne slažem se.	Niti se slažem niti se ne slažem.	U potpunosti se slažem.
1. S početka pandemije bio/la sam jasno upućen/a u samo značenje virusa COVID-19 u smislu kako se prenosi i koje mjere zaštite treba poduzimati.	47.6 %, 115 ispitanika	33.5 %, 85 ispitanika	18.9 %, 41 ispitanika
2. U kampu u kojem boravim su uveli posebna pravila u svrhu zaštite širenja pandemije, objašnjene su nam mjere koje je donio Krizni štab o ograničenju kretanja, nošenju maski i druge relevantne promjene u skladu sa odlukama Kriznog štaba.	38.4 %, 93 ispitanika	40.2 %, 103 ispitanika	21.3 %, 45 ispitanika
3. Nisam bio/la upućen/a u odluke Kriznog štaba, i nije mi bilo jasno zašto mi je ograničena mogućnost kretanja.	43.9 %, 109 ispitanika	38.4 %, 93 ispitanika	17.7 %, 39 ispitanika
4. Više nego ranije osjetio/la sam netrpeljivost bosansko-hercegovačkog stanovništva prema migrantskoj populaciji.	41.7 %, 98 ispitanika	42.9 %, 108 ispitanika	15.3 %, 35 ispitanika
5. Nekoliko puta tokom trajanja naredbi Kriznog štaba sam pokušao/la preći granicu BiH sa državama iz regiona, međutim svaki pokušaj je bio neuspješan jer su uvedene mjere pooštrenja prelazaka.	33.5 %, 84 ispitanika	45.1 %, 111 ispitanika	21.3 %, 46 ispitanika
6. Tokom pokušaja "game-a" više puta sam bio/la fizički i psihički zlostavljan/a od strane ljudi koji su predstavljali "zakon".	33.5 %, 85 ispitanika	42.7 %, 108 ispitanika	23.8 %, 48 ispitanika
7. Pri povratku iz "game-a" zabranjen mi je pristup kampu.	49.9 %, 117 ispitanika	36.0 %, 89 ispitanika	15.2 %, 35 ispitanika
8. Zbog nemogućnosti kretanja mimo kampa više puta sam bio/la izložen/a iskorištavanju od strane migrantske populacije u kampu.	40.5 %, 96 ispitanika	41.7 %, 107 ispitanika	17.8 %, 38 ispitanika
9. Higijena u kampu je povećana; češće smo se kupali, nosili zaštitnu opremu i vršena je redovna dezinfekcija prostora u kojima smo boravili.	36 %, 88 ispitanika	38 %, 102 ispitanika	25.6 %, 51 ispitanika
10. Tretiran/a sam u skladu sa svim svojim pravima kao i drugi građani BiH.	39.5 %, 111 ispitanika	33.3 %, 76 ispitanika	27.2 %, 54 ispitanika
11. Tretiran/a sam kao manje vrijedna osoba u odnosu na ostatak populacije.	51.2 %, 121 ispitanika	37.8 %, 93 ispitanika	11 %, 27 ispitanika
12. U kampu u kojem sam boravio/la često je dolazilo do prepirki i fizičkih obračuna među migrantskom populacijom.	50 %, 119 ispitanika	37.8 %, 92 ispitanika	12.2 %, 30 ispitanika
13. Mislim da uposlenici kampa nisu poduzeli adekvatne mjere kako bi nas zaštitili, svjedočio/la sam se teškim oblicima COVID-19 zaraze, pa čak i smrtnim slučajevima kod migrantske populacije.	50.6 %, 120 ispitanika	36.6 %, 90 ispitanika	12.8 %, 31 ispitanika
14. U kampu u kojem sam boravio/la postojao je izolatorij i objašnjena nam je njegova svrha.	39.6 %, 102 ispitanika	37.8 %, 92 ispitanika	26.6 %, 47 ispitanika
15. Tokom pandemije bio/la sam primoran/a stupiti u neki vid partnerskog odnosa.	45.5 %, 117 ispitanika	40.9 %, 88 ispitanika	14 %, 36 ispitanika
16. U situacijama kada sam bio/la u nevolji, čak i u situacijama kada je bila upitna moja sigurnost znao/la sam kome se trebam obratiti za pomoć.	33.4 %, 86 ispitanika	42.3 %, 107 ispitanika	23.3 %, 48 ispitanika
17. Tokom pandemije, pored mjera kako se zaštititi, upozoravani smo i jasno smo znali kako se zaštititi od bilo kojeg vida eksploatacije.	32.5 %, 82 ispitanika	43.9 %, 110 ispitanika	23.8 %, 49 ispitanika
18. Moje psihičko zdravlje usljed posljedica pandemije COVID-19 znatno je narušeno u odnosu na ranije.	37.2 %, 90 ispitanika	43.3 %, 109 ispitanika	19.5 %, 42 ispitanika
19. Zbog nemogućnosti kretanja bio/la sam žrtva nasilja u porodici.	44.5 %, 112 ispitanika	39 %, 95 ispitanika	16.5 %, 34 ispitanika
20. Tokom pandemije mi je bilo isto stanje u kojem sam se nalazio/la u odnosu na ranije.	39.6 %, 88 ispitanika	40.2 %, 110 ispitanika	20.1 %, 43 ispitanika

**MEĐUNARODNI FORUM
SOLIDARNOSTI - EMMAUS**

BOSNA I HERCEGOVINA

